

KÉZIKÖNYV

A SZOLIDARITÁS IDEJE

• Visegrad Fund

A projektet Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia kormányai társfinanszírozzák a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásán keresztül.

Az alap küldetése, hogy előmozdítsa a fenntartható regionális együttműködésre irányuló kezdeményezéseket Közép Európában.

A SZOLIDARITÁS IDEJE

Fiatalok egy befogadóbb társadalomért

A kézikönyv az alábbi négy szervezet együttműködésének eredménye:

Charita Česká republika (Cseh Karitás)
Katolikus Karitás – Caritas Hungarica
Caritas Polska (Lengyel Karitás)
Eduma nonprofit szervezet

TARTALOMJEGYZÉK:

A MENEKÜLÉSRŐL

5

Bevezetés	5 – 6
A szervezetekről	7 – 10
A tanárok és diáktársak, mint a változás katalizátorai: Az ukrán menekültek támogatása az oktatásban	11 – 24

ÓRATERVEK

25

Keretrendszer videós történetekkel való munkához	26 – 29
Hogyan használjunk videós történeteket különböző oktatási területeken?	30 – 35
Menekülés – Emberek mozgása, emberi történetek	36 – 47
Az utolsó nap, mielőtt elindultam	48 – 53
Levelek	54 – 57
Közösségi média kampány az ukrán menekültekkel szembeni előítéletek és sztereotípiák megszüntetésére	58 – 60

KÖZÖSSÉGI MÉDIA ESZKÖZTÁR

61

Közösségi média fogyasztás	63 – 65
Közösségi média aktivitás	66 – 70

BEVEZETÉS

Ez a kézikönyv gyakorlati erőforrásként készült olyan pedagógusok, ifjúságsegítők és közösség-szervezők számára, akik elkötelezettek a **társadalmi igazságosság előmozdítása és a befogadás erősítése** iránt közösségükben.

„A szolidaritás ideje” projekt keretei között született kézikönyv az innovatív történetmesélést ötvözi konkrét oktatási módszerekkel. A projekt célja, hogy felhívja a figyelmet a kiszolgáltatott helyzetben lévő fiatal menekültek valós tapasztalataira, és megkérdőjelezze a menekült-léttel kapcsolatos gyakori sztereotípiákat és előítéleteket. Valódi élettörténetek videós formában történő közvetítésével és ezek élményszerű tananyagká alakításával a projekt lehetőséget ad a pedagógusoknak arra, hogy értékes párbeszédet indítsanak el és aktív társadalmi részvételre ösztönözzék a diákokat. Ez az együttműködésen alapuló kézikönyv a **Cseh Karitás (Charita Česká republika)**, a **Katolikus Karitás – Caritas Hungarica**, a **Lengyel Karitás (Caritas Polska)** és az **Eduma nonprofit szervezet** közös munkájának eredménye. Létrejöttét a Visegrádi Alap támogatása, valamint a projekt szerzőinek szakértelme tette lehetővé.

A SZOLIDARITÁS IDEJE

A SZERVEZETEKRŐL

A szervezetekről

Cseh Karitás

A Cseh Karitás az ország legrégebbi, nemzeti szinten működő nonprofit szervezete, valamint a legnagyobb nem állami szociális és egészségügyi szolgáltató. Hálózatunk több mint 320 különböző méretű karitás-szervezetből áll – a kisebb plébániáktól a nagyobb egyházmegyei vagy főegyházmegyei intézményekig. Évente közel 150 000 embernek nyújtunk segítséget országszerte. Aktívan támogatjuk a fiatal menekülteket és elősegítjük társadalmi integrációjukat különböző programokon és szolgáltatásokon keresztül. Ingyenes szociális tanácsadást biztosítunk, alapszintű cseh nyelvi tanfolyamokat szervezünk, segítséget nyújtunk adminisztratív ügyintézésben, tolmácsolási szolgáltatásokat kínálunk, valamint egyéb támogatást nyújtunk annak érdekében, hogy a fiatal menekültek sikeresen beilleszkedhessenek a cseh társadalomba. Ezenfelül információs forrádrótot

működtetünk, amely jogi, szociális és oktatási tanácsadást nyújt.

A közvetlen támogatás mellett a menekültek életkörülményeinek javítása érdekében rendszerszintű változásokat is szorgalmazunk. Szervezetünk felhívja a figyelmet az ezzel kapcsolatos kihívásokra, befolyásolja a szakpolitikát, és előmozdítja egy befogadóbb társadalom kialakítását. Emellett szabadidős programokat is szervezünk gyermekek és fiatalok számára, többek között korrepetálásokat, műhelyfoglalkozásokat, kirándulásokat és nyári táborokat, hogy elősegítsük beilleszkedésüket és személyes fejlődésüket. Ezek a kezdeményezések egy olyan befogadó környezet megteremtésére irányulnak, ahol a fiatal menekültek kibontakozhatnak és aktívan részt vehetnek új közösségük életében.

Katolikus Karitás – Caritas Hungarica

A Katolikus Karitás – Caritas Hungarica a Magyar Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete. Szociális és egészségügyi intézmények fenntartásával, valamint különféle segélyprogramok és akciók szervezésével nyújt segítséget a rászorulóknak országszerte, kortól, nemtől és felekezeti hovatartozástól függetlenül. Magyarországon a helyi szinten működő 802 plébániai karítaszcsoporthoz munkáját 16 Egyházmegyei Karitás Központ koordinálja. A Katolikus Karitás országos központja irányítja az országos programokat, a nemzetközi együttműködéseket és a sürgősségi segélyezési tevékenységeket. A Karitás küldetésének megvalósításában mintegy 10 000 önkéntes, 450 munkatárs és 22 szociális intézmény vesz részt, akik elsősorban az alábbi rászoruló csoportok számára nyújtanak támogatást:

- idősek és betegek
- rászoruló családok
- fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek
- szenvedélybetegek
- hajléktalanok
- hátrányos helyzetű kisebbségek
- menekültek és üldözött keresztények
- katasztrófák áldozatai

A Katolikus Karitás részvétele a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásban és a menekültek támogatásában már a rendszerváltás idején, 1989-ben megkezdődött, közvetlenül a „Páneurópai piknik” után. Azóta számos nemzetközi segélyakciót valósított meg, többek között Horvátországban (2020), Törökországban, Olaszországban és Szlovéniában (2023), valamint Libanonban (2024, folyamatban). A Karitás egyre szorosabban működik együtt más nemzeti karitás-szervezetekkel a régióban.

Magyarország jelenleg modern történelmének egyik legjelentősebb humanitárius kihívásával néz szembe, hiszen több mint 4 200 000 ember érkezett az országba az ukrain háború elől menekülve. A Katolikus Karitás kiemelten részt vesz a menekültek támogatásában, jelentősen hozzájárulva az országos erőfeszítésekhez: segítséget nyújtott a határon, Budapesten és az egyházmegyékből az érkező menekültek számára, emellett pedig 2022

júniusa óta budapesti Integrációs Központja segíti azokat a menekülteket, akik hosszú távon szeretnének Magyarországon letelepedni. Az Integrációs Központ támogatást nyújt a munkavállalásban, ingyenes magyar nyelvtanfolyamokat és nyári táborokat szervez, valamint egészségügyi szűréseket és egyéb szolgáltatásokat biztosít, ennek eredményeként eddig mintegy 43 000 menekült számára nyújtott segítséget. Emellett a Karitás folyamatosan támogatja az Ukrajnán belül tartózkodó lakóhelyüket elhagyni kényszerült embereket is: az ukrán karitás-hálózattal szoros együttműködésben eddig több mint 500 segélyszállítmányt küldött Ukrajnába, amelyek összesen 500 tonna élelmiszer és egyéb alapvető szükségleti cikket tartalmaztak, összértékük meghaladja a 2 millió eurót.

Lengyel Karitás

A Lengyel Karitás Lengyelország legnagyobb jótékonsági szervezete, amely elkötelezetten védi minden ember méltóságát, nemzetiségtől, vallástól, kortól vagy életkörülményeitől függetlenül. A szervezet 45 egyházmegyei központon, több mint 1 000 intézményen, 20 000 alkalmazotton és 60 000 önkéntesen keresztül nyújt segítséget a rászorulóknak, biztosítva ezzel országos jelenlétét. A szervezet emellett világszerte humanitárius projekteket hajt végre, többek között Ukrajnában, Szíriában, Gázában és Jemenben. A Lengyel Karitás évek óta segíti az időseket, gyermekeket és fiatalokat, a krónikus betegeket, a hajléktalanokat, valamint a társadalmi kirekesztődés veszélyének kitett személyeket, köztük a bevándorlókat és menekülteket. Az első három Bevándorlókat és Menekülteket Segítő Karitás Központ 2018-ban nyílt meg, 2022-re számuk 32-re nőtt. 2023 végéig több mint 92 000 ember regisztrált a központokban, és a következő évben további 27 000-en kaptak támogatást.

A segítségre szorulóknak legnagyobb részét nők, gyermekek, fiatalok és idősek képezik. Ezek a központok ingyenes szociális és pszichológiai támogatást, lengyel nyelvtanfolyamokat, munkakeresési segítséget, jogi tanácsadást, hiteles fordításokat, gyermekjátéktérket és integrációs tereket kínálnak a menekültek számára. Mozdó segítő csoportok támogatják azokat, akik gazdasági, egészségügyi vagy földrajzi elszigeteltség miatt nehéz helyzetben vannak, beleértve azokat a menekülteket is, akik kisebb településeken élnek. Csak 2023-ban

több mint 20 000 gyermek részesült támogatásban a központokon keresztül, például a gyermekklubokban nyújtott ellátás és számos oktatási tevékenység révén. Különösen sérülékeny csoportot alkotnak azok a gyermekek, akiket szüleiktől elválasztva vagy ukrainai gyermekvédelmi intézményekből evakuáltak – becslések szerint a háború eszkalációjának első heteiben több mint 700 kísérő nélküli gyermek talált menedéket a Lengyel Karitás létesítményeiben. Több mint 300 evakuált gyermek és gondviselőik kaptak széleskörű támogatást egy, a Német Karitás és az UNICEF együttműködésével megvalósított projekt keretében.

Az elmúlt 30 hónap során a Lengyel Karitás számos intézményben támogatta ezeket a csoportokat, további munkatársakat, köztük szociális munkásokat alkalmazva annak érdekében, hogy biztosítsa az egészségügyi ellátáshoz, pszichológiai támogatáshoz, oktatáshoz, szabadidős tevékenységekhez, kirándulásokhoz és nyári programokhoz való hozzáférést. Egy másik kulcsfontosságú célkitűzés a gyermekvédelmi normák betartása, valamint az ukrán gondviselők támogatása annak érdekében, hogy biztonságos és gondoskodó környezetet biztosítsanak a gyermekek számára.

EDUMA nonprofit szervezet

Az Eduma egy innovatív oktatási szervezet, amely az érzelmi tanulásra összpontosít történetmesélésen keresztül. Tapasztalati műhelymunkák és képzések révén képzéseket biztosít az oktatás, a szociális munka és az üzleti szektor kulcsszereplői részére. Küldetése, hogy megértést építsen és lehetőségeket teremtsen azok számára, akik társadalmi akadályokkal küzdenek. Úttörő portálján, az [Onlinezivakniznica.sk](https://onlinezivakniznica.sk)-n keresztül valós életből merített videós történeteket oszt meg, melyekhez módszertanokat kapcsol, segítve ezzel az iskolák, fiatalok, vállalati és közösségi terek, valamint a társadalom sérülékeny csoportjainak érzékenyítését.

A szervezet tevékenységei során olyan módszertanokat, eszközöket és oktatási megközelítéseket dolgoz ki, amelyek támogató környezet kialakítását segítik az Ukrajnából érkezők számára. Különös figyelmet fordít arra, hogy előmozdítsa a Szlovákiában élő, idegen nyelvi és kulturális háttérrel rendelkező gyermekek és fiatalok beilleszkedését és kommunikációját.

A V4-országok aktuális helyzete

CZ

PL

HU

SK

A tanárok és diáktársak,
mint a változás katalizátorai

AZ UKRÁN MENEKÜLTEK TÁMOGATÁSA AZ OKTATÁSBAN

Ti, tanárok nem csupán tudást adtok át, hanem az inkluzív társadalom alapkövei is vagytok. A globális kihívások – mint az ukrainai háború okozta tömeges kényszmigráció – közepette szerepetek minden eddiginél meghatározóbb. Különösen fontos, hogy diákjaitokat ezen a változásokkal teli időszakon úgy segítsétek át, hogy közben erősítitek bennük az empátiát, a megértést és a reményt.

Megérteni a menekült-létet: Emberi történetek

Menekültnek lenni nem csupán helyváltoztatást jelent, hanem túlélést, bátorságot és átalakulást is. Az Ukrajnából érkező családok számára a menekült-lét a biztonság és a méltóság keresését jelenti. Ők nem csupán „bevándorlók” vagy „menekültek”: szülők, akik új életet építenek, gyerekek, akik fényesebb jövőről álmodnak, és közösségek, akik új otthonra lelnek.

A tanárok számára a menekült-lét megértése azt jelenti, hogy felismerjük annak komplexitását. Az önkéntes helyváltoztatás gyakran új lehetőségek iránti lelkesedéssel kezdődik, míg a kényszerű migráció és menekülés – mint az, amit az ukránok tapasztaltak – traumát és bizonytalanságot hoz magával. Ha a menekülést emberi tapasztalatként, nem csupán statisztikai adatként ábrázolják, azzal együttérzést és empátiát teremthetnek az osztályteremben.

Az ukrán menekültek bátorsága

2022 februárja óta milliók találtak menedéket a szomszédos országokban. A Visegrádi országok – Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország – példaértékű szolidaritást tanúsítottak, amikor mintegy 1,6 millió menekültet fogadtak be. E személyek nemcsak küzdelmeiket hozzák magukkal, hanem el- lenállóképességüket és elszántságukat is.

Az ukrán menekültek jelentős lépéseket tettek az önállóság felé. Lengyelországban a munkaképes korú menekültek 70%-a dolgozik, ami az alkalmazkodóképességükről és munkához való hozzáállásukról tesz tanúságot. Hozzájuk hasonlóan az ukrán gyerekek is egyedi perspektívákkal gazdagították iskoláikat, segítve a globálisan nyitott, tudatos iskolai közösségek kialakítását.

A tanárok mint a befogadás szószólói

Oktatóként általában ti vagytok az első biztos pont a menekült gyermekek számára új környezetükben. Ezért a szerepek kulcsfontosságú abban, hogy olyan inkluzív tereket hozzatok létre, ahol minden diák értékesnek érzi magát. Íme néhány mód, amivel hatékonyan támogathatjátok az ukrán diákokat:

- **Éljetek a sokszínűség adta lehetőséggel:** Építsetek be a tanmenetbe ukrán kultúráról és történelemről szóló témákat is! Ez nemcsak azt fejezi ki, hogy tisztelettel fordultok mindazon kulturális és történelmi háttér felé, ahonnan az ukrán gyermekek érkeznek, de a többi diáknak is értékes tudást ad át.
- **Érzékeny módon kezeljétek a traumát:** A tapasztaltak után sok menekült gyermek szenvedhet szorongástól vagy poszttraumás stressz-zavartól. Az ilyen kihívások időben történő felismerése lehetővé teszi számotokra, hogy megfelelő támogatást nyújtsatok diákjaitoknak.
- **Támogassátok a társas kapcsolatok kialakítását:** Bátorítsátok a diáktársak közötti tanulócsoportokat vagy segítő rendszereket, hogy az ukrán diákok szociálisan beilleszkedjenek és tanulmányaikban könnyebben fejlődjenek.
- **Szükség szerint eszközöljétek kisebb módosításokat a tanítási módszertanban:** Érdemes lehet a nyelvi akadályokat és az esetleges hiányosságokat figyelembe véve módosítani a követelményrendszert és a tantervet.
- **Vonjátok be a családokat:** A gyermekek szükségleteinek megértése érdekében építsetek kapcsolatokat a szülőkkel.

Az ukrán gyermekek útja az iskolákban

Sok ukrán gyermek számára az új iskolarendszerhez való alkalmazkodás egyszerre lehetőség és kihívás. A menekülteknél a kulturális alkalmazkodás „bemelegítő időszaka” helyzetükből fakadóan sokszor kimarad, és a gyermekek hirtelen zűrzavarral és stresszel szembesülnek. A tanárok kulcsszerepet játszhatnak abban, hogy segítsenek nekik ebben az időszakban, stabilitást és bátorítást biztosítva számukra.

Az alábbi táblázat azoknak az ukrán gyermekeknek számát mutatja, akik a háború elől menekülve a lengyel, cseh, szlovák és magyar iskolai rendszerekbe kerültek. Az adatok az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságától (UNHCR) és az UNESCO-tól származnak a 2023/2024-es tanév alapján.

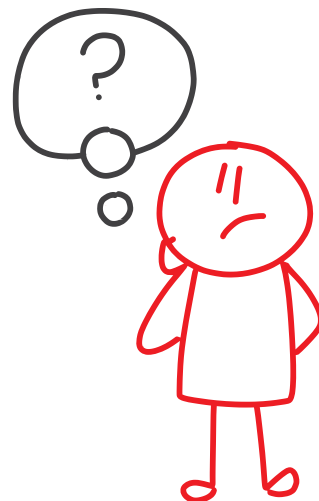
	Ukrán menekültek az oktatási rendszerben 2023/2024-es tanév
Lengyelország	179 677
Csehország	51 281
Szlovákia	11 900
Magyarország	4 856

A fiatalabb gyermekek gyorsabban alkalmazkodnak, mivel természetes kíváncsiságuk és nyitottságuk segíti őket. Azonban a nyelvi akadályok megnehezíthetik számukra az önkifejezést vagy a barátságok kialakítását. Azzal segíthetünk ezen diákok fejlődésében, ha támogató és befogadó tantermi atmoszférát alakítunk ki, valamint célzott nyelvi támogatást kínálunk.

A trauma felismerése és a reziliencia építése

A menekülés mély lelki sebeket hagy mind a gyermekekben, mind a felnőttekben. Ezen kihívások megértése kulcsfontosságú a menekült diákok támogatásában:

- **Kulturális gyász:** Sok menekült gyászolja hazáját és szeretteit. Ez az érzelmi teher hatással lehet a motivációjukra és viselkedésükre.
- **Túlélő-szindróma:** Néhány gyermek büntudatot érezhet amiatt, hogy túlélte a történeteket, amit mások esetleg nem. Ez visszahúzódásban vagy az iskolai tevékenységekben való részvétel nehézségeiben nyilvánulhat meg.
- **Poszttraumás stressz-zavar (PTSD):** Idővel megjelenhetnek olyan tünetek, mint a szorongás, ingerlékenység vagy a koncentrációs nehézségek.
- **Szomatikus panaszok:** A stressz akár fizikai panaszokhoz is vezethet.

A jelek korai felismerése kulcsfontosságú ahhoz, hogy megfelelő érzelmi támogatást nyújthassunk a gyermekeknek a gyógyuláshoz és a továbblépéshez.

Az iskolák szerepe az integrációban

A Visegrádi országok iskolái különböző intézkedéseket vezettek be annak érdekében, hogy hatékonyan integrálják az ukrán diákokat:

- **Külön előkészítő osztályok** bevezetése, melyek elősegítik a nemzetközi diákok számára a beilleszkedést az osztályokba.
- **Interkulturális segítők** alkalmazása, akik támogatják a tanárok és az ukrán családok közötti kommunikációt.
- **Nyelvi kurzusok**, melyek biztosítják, hogy a menekült diákok teljes mértékben részt tudjanak venni az oktatásban.

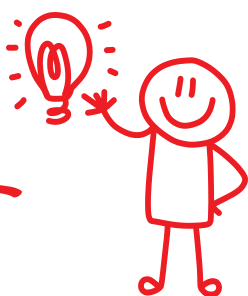

Mindezek ellenére azonban továbbra is sok kihívással kell szembenézni:

A túlszűfolt osztálytermek és a korlátozott erőforrások megnehezítik a tanárok számára, hogy minden diák igényeit kielégítsék. Ezen nehézségek ellenére azonban az ukrán diákok jelenléte mégis lehetőséget kínál a fejlődésre – mind a pedagógusok, mind az osztályok számára.

Jövőkép

Az ukrán gyerekek óriási erőforrást jelenthetnek az osztályaitok számára. Kitartásuk inspirációként szolgálhat társaiknak és empátiára ösztönözheti a diákokat. Ha támogatjátok őket, olyan jövőt építetek, ahol a sokszínűség előny és erőforrás.

Az ukrán menekültek jelenléte nem csupán kihívás, hanem lehetőség – lehetőség arra, hogy az iskolák a befogadás központjaivá váljanak, és olyan tanárok, mint ti, vezessék ezt a változást.

Menekülés vagy migráció?

Ha országok közötti helyváltoztatásról beszélünk, ezt a befogadó országok szempontjából **bevándorlás**nak nevezzük. (Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) ajánlása szerint a három hónapot meghaladó ott-tartózkodást nevezhetjük bevándorlásnak.) Ha a kiinduló országot vesszük alapul, akkor **kivándorlás**ról beszélünk. Azok az emberek, akik részt vesznek ebben a folyamatban, vagy **bevándorlók**, vagy **kivándorlók**.

A tartózkodás jogi alapja (vízum vagy tartózkodási engedély) alapvető fontosságú az állam és a bevándorló számára is. Ez a **jogszerű migráció** alapja. Ami a nem jogszerűen valahol tartózkodókat illeti, sokan úgy érzik, hogy az „illegális” kifejezés dehumanizálja az embereket, és nem tükrözi tapasztalataik komplexitását, ehelyett negatív és torz véleményeket ébreszt a társadalomban. Emiatt egyes tudósok, illetve a migrációval és menekültekkel foglalkozó szakemberek is az „**okmányok nélküli/bejegyzetlen bevándorló**” kifejezést használják. Az alapvető emberi jogok értelmében mindenkinek jogában áll elhagyni a szülőföldjét, azt azonban a másik állam dönti el, hogy engedélyezi-e, hogy egy külföldről érkező az ország területén tartózkodjon. Azok, akik úgy döntenek, hogy belépnek vagy meghosszabbítják tartózkodásukat egy olyan államban, amely nem engedélyezi, hogy ott maradjanak, az **illegális migráció** részévé válnak.

Ma azok, akik a nemzetközi jog védelmét keresik, a menekült státuszon kívül (amely tartós, hosszú távú védelmet biztosít és akár állandó tartózkodási jogot vagy állampolgárságot is eredményezhet), menedékjogot, befogadotti vagy oltalmazotti státuszt vagy ideiglenes védelmet kaphatnak. E védelmi formák esetében feltételezhető, hogy az érintett emberek visszatérhetnek szülőföldjükre, amint a menekülésük oka megszűnik. A hivatalos státusztól függetlenül minden, a fenti kategóriába tartozó embert általában „menekült”-nek nevezünk. E nézet szerint az a helyváltoztatás, amely nem kényszer hatására történik, önkéntes migrációnak nevezhető.

Összefoglalva, **minden menekült bevándorló, de nem minden bevándorló keres (vagy talál) menedéket egy idegen állam területén**. Azok felé, akik éppen várják, hogy megkapják a védelmet egy idegen ország területén, az idegen államnak konkrét kötelezettségei vannak, hiszen ezek az emberek sokszor életükre vagy egészségükre veszélyt jelentő tényezők miatt hagyták el szülőföldjüket. Miközben ezek az emberek várják a menedékjogi döntést, a befogadó országnak biztosítania kell számukra a szállást, étkezést, ruházatot és egészségügyi ellátást.

Az ukrainai menekülthullám és a Visegrádi országok

Az ukrainai háború következtében többmillió ember kényszerült elhagyni az otthonát 2022 februárja óta. Jelenleg Ukrajna területén milliók tartózkodnak belső menekültként, sokan pedig más országban kerestek biztonságot. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) 2025 elejére az Európai Unió területén 6,3 millió ukrán menekült tartózkodására számít. A Visegrádi országokban (2025 januárjában) **993,8 ezer menekült tartózkodik Lengyelországban, 389,8 ezer Csehországban, 132,1 ezer Szlovákiában és 61,5 ezer Magyarországon.** Lengyelország és a Csehország nemcsak abszolút értékben (azaz az emberek számát tekintve), hanem relatívan is a legtöbb ukrán menekültet befogadó országok között szerepelnek: Csehországban 1 000 lakosra 34 menekült jut, Lengyelországban pedig 25.

Az ukrán menekültek ilyen jelentős jelenléte a Visegrádi régióban több mindennel is magyarázható, például a földrajzi közelséggel, történelmi háttérrel, illetve azzal, hogy az államok, szembesülve a humanitárius válsággal, úgy döntöttek, hogy megnyitják határaikat és segítséget nyújtanak a menekülteknek. Ezzel párhuzamosan a hétköznapi emberek, önkéntesek, helyi intézmények, civil szervezetek és nemzetközi szervezetek is aktívan részt vettek a segítségnyújtásban. **Minden Visegrádi országban ideiglenes védelmi státuszt (Magyarországon így menedékes-státuszt) kaptak** az ukránok, ami biztosítja a munkaerőpiachoz való hozzáférést (munkavállalási engedély nélkül), valamint hozzáférést a különböző szakmai képzésekhez, egészségügyi ellátáshoz (szinte ugyanolyan feltételekkel, mint az állampolgároknak), oktatáshoz és szociális támogatáshoz. Azok számára, akik nem szorultak különleges segítségre, idővel megszűnt az ingyenes szállás és étkezés biztosítása, és egyre inkább csak a különleges szükségletekkel rendelkező személyek kaphatják meg ezt a fajta segítséget.

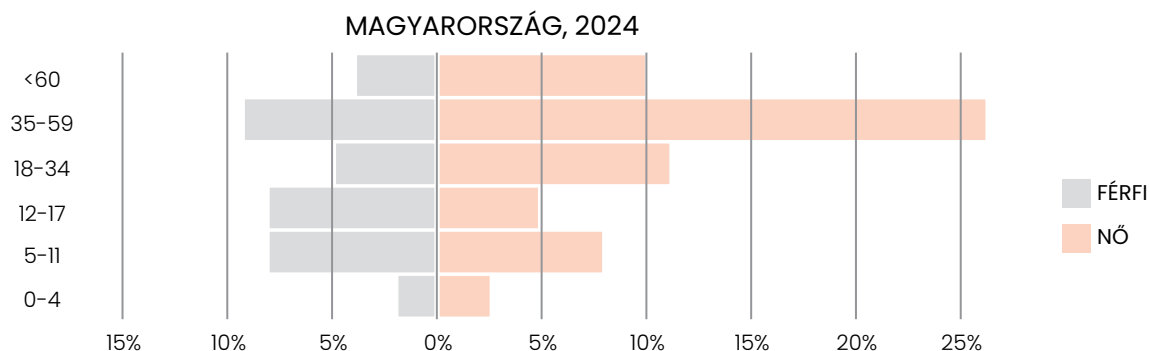
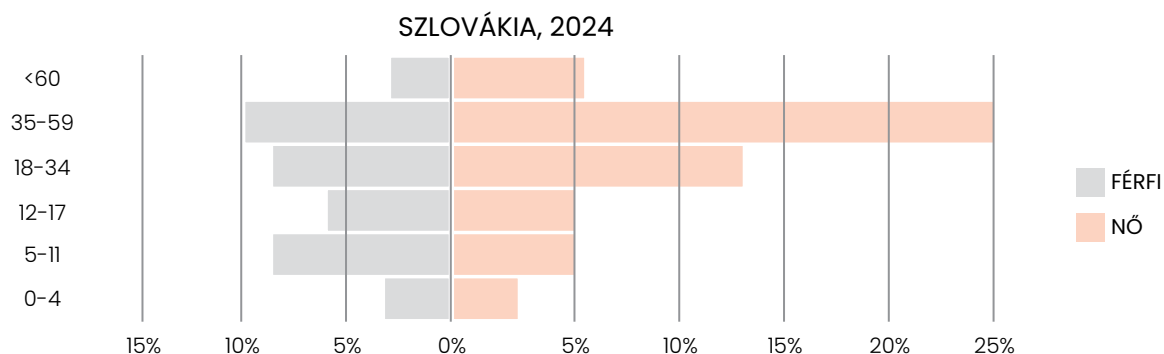
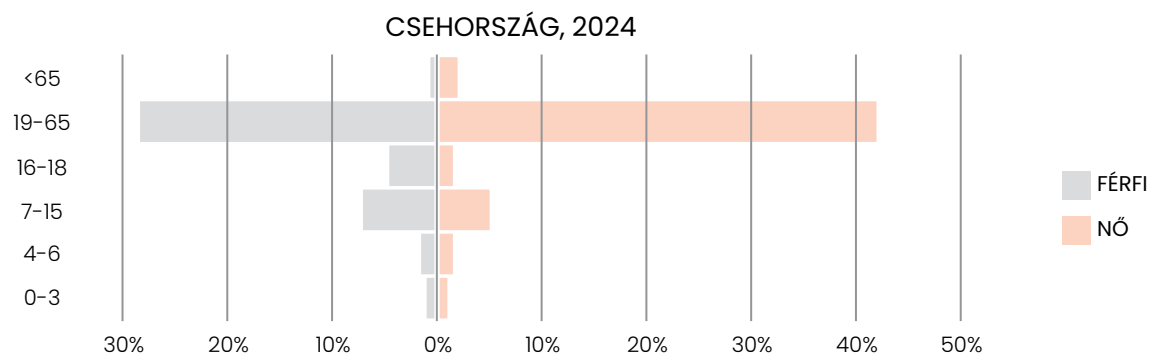
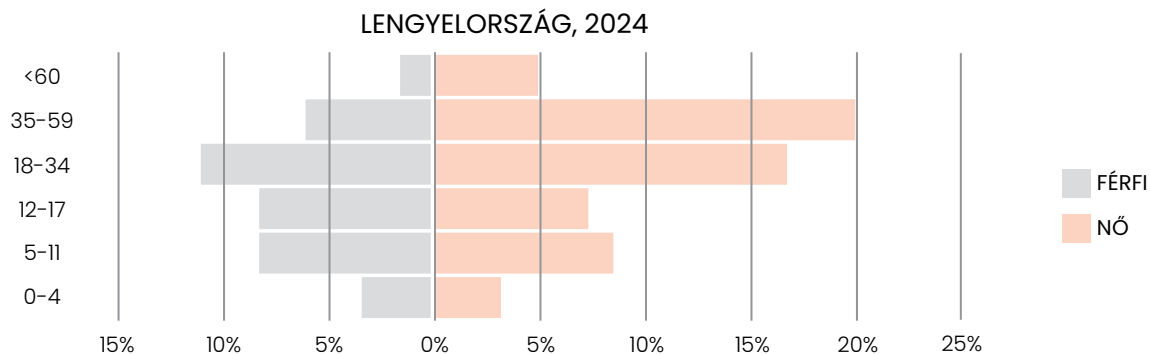

A menekültek fokozatosan egyre függetlenebbé válnak. Az, hogy mennyire sikerült integrálódniuk a helyi munkaerőpiacra, országonként jelentős eltéréseket mutat. A szakértők ezeket a különbségeket a korábbi bevándorlók jelenlétével magyarázzák: rámutatnak, hogy sok menekült munkakeresése során előző kapcsolataira támaszkodik, mivel számos ukrán már a 2022-es konfliktus előtt is dolgozott külföldön. A helyzet Lengyelországban a legkedvezőbb: az OECD által közzétett statisztikák szerint a lengyelországi ukrán menekültek munkavállalási aránya 70%-ra tehető. Csehországban a munkaképes korú menekültek majdnem fele dolgozik, míg Magyarországon és Szlovákiában körülbelül egyharmaduk (2023 szeptemberi adat).

A menekültek fokozatosan egyre függetlenebbé válnak.

Ukrajnai menekültek demográfiai jellemzői a Visegrádi országokban

Minden országban egyértelműen a nők és gyermekek alkotják a többséget. Az alábbi grafikonok mutatják a Lengyelországban, Csehországban, Magyarországon és Szlovákiában élő ukrán menekültek életkori és nemi eloszlását. Az adatok az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságától (UNHCR) származnak, és a 2024-es év végére vonatkoznak.

Ukrán gyermekek az iskolákban

A háború elől menekülő gyermekek érkezésükkel belekerültek a Visegrádi országok oktatási rendszereibe. Habár az iskolába felvett menekült gyermekek száma országonként eltér, minden tanár számára megváltoztathatja a csoportdinamikát a hátrányos tapasztalatokkal rendelkező gyermekek megjelenése. A menekült gyermekek számára az oktatók sokszor az első és legfontosabb felnőttek, akik az új közeget képviselik. **Az iskolák együttműködnek a nem állami szervezetekkel, hogy támogassák a gyermekek alkalmazkodását.**

Az adatok azt mutatják, hogy mind a négy országban a menekült tanulókat lényegesen segíti, ha elsajátíthatják az oktatás nyelvét és a tantárgyakban is segítséget kaphatnak (például a követelményrendszer és a tanmenet kisebb módosításain keresztül). Az egyes országok mind-mind különböző módszereket vezettek be, hogy segítsék a menekült diákokat: Lengyelországban például a diákok osztályokba való beillesztése mellett az iskoláknak lehetősége van kifejezetten külföldi diákok számára előkészítő tagozatok létrehozására. Emellett az iskolák interkulturális segítőket is alkalmazhatnak (akik legalább középfokú végzettségűek és beszélnek a menekültek származási országának nyelvét), közvetítő szerepben a lengyelek és az ukránok között. Azonban az interkulturális segítő alkalmazása jelentős anyagi kihívást jelent, hiszen minden előkészítő tagozaton és minden osztályban, ahol menekült diákok vannak, szükséges a jelenlétük.

Az ukrán menekült gyermekeket minden Visegrádi országban tovább terheli az, hogy **egyszerre** két oktatási rendszerben – a befogadó országban személyesen, a hazájában online – is részt kell venni. Ebben a dupla leterheltségbe sokszor nem gondolnak bele a felnőttek (szülők és tanárok): a gyermekeknek egyszerre kellene megőrizni ukrán identitásukat és jelen lenni az otthoni oktatási rendszerben (mert senki sem tudja, hogy mikor és hogy térnek vissza Ukrajnába), és minél gyorsabban alkalmazkodni a menedéket nyújtó országok rendszereihez.

A legfontosabb azonban, hogy mind a négy Visegrádi országban lehetséges az ukrán tanulók oktatási rendszerbe való integrációja jóformán

valamennyi szinten. Az ukrán diákok egyedi igényeik figyelembevételével vizsgázhatnak, és akár egyetemi szinten is folytathatják tanulmányaikat.

Probléma azonban, hogy egyes diákok kizárólag az ukrán oktatási rendszerben tanulnak online, és nem kapcsolódnak be a Visegrádi országok iskolai oktatásába. Ez hosszú távon nem megfelelő megoldás, mivel a tartós külföldi tartózkodás és az adott országok iskolakötelezettségi szabályai miatt előbb-utóbb szükségessé válhat a helyi oktatási rendszerbe való beilleszkedés.

Ha egy osztályba ukrán menekült gyermek kerül, az segíthet fejleszteni diáktársai empátiáját. (Ez más, az inkluzív oktatás keretében integrált csoportok esetében is megfigyelhető.) Emellett a többségi csoportba tartozó gyerekek aktívan támogathatják új osztálytársaik beilleszkedését, ami az önbecsülésükre is pozitív hatással lehet, hiszen kompetensnek és segítőkésznek érezhetik magukat. Ehhez azonban szükség van felnőtt iránymutatásra, például a tanár által kiosztott feladatok révén. A pedagógiában ezt a módszert társak közötti oktatásnak (peer tutoring) nevezik. Ha a menekültek gyermekei nem térnek vissza hazájukba, akkor a jövőben – ahogyan most is – felnőtt honfitársaik enyhíthetik az egyetemeken által a demográfiai visszaesés és a csökkenő hallgatói létszám miatt érzett nehézségeket.

Szülők nélkül érkező ukrán gyermekek

Azok a gyermekek, akik szülői kíséret nélkül hagyták el Ukrajnát, rendkívül nehéz helyzetbe kerültek. Előfordulhat, hogy nagyszülők, idősebb testvérek, távoli rokonok vagy családi barátok kísérik őket, de sok ügyintézéshez szülői beleegyezésre lenne szükség. Ezt bizonyos esetekben jogi képviselők helyettesíthetik, de ennek folyamata időigényes és országonként eltérő szabályozásokhoz kötött. A gyermekeket kísérő felnőttek adott esetben hivatalosan is gyámjukká válhatnak.

Azok számára is van megoldás, akik teljesen egyedül érkeztek, és akiknek napi szinten szükségük van egy képviselőre hivatalos ügyek intézéséhez, ellátásuk biztosításához vagy szállásuk megoldásához. Őket különböző intézményekbe, családi gyermekotthonokba vagy nevelőszülőkhöz helyezhetik. Segítséget kaphatnak a civil szervezetektől és a helyi hatóságoktól, pszichológusokhoz juthatnak, és lehetőség van családtagjaik felkutatására és velük való újraegyesítésre is.

Különleges helyzetben vannak a tinédzserek. Az ukrán jogszabályok szerint a 16 éven felüli fiatalok egyedül is átléphetik a határt, azonban a cseh, lengyel, szlovák és magyar jogrendben a kamaszok 18 éves korukig továbbra is kiskorúaknak számítanak. Ezt a helyzetet a tinédzserek nehezen fogadhatják el, mivel szabadságuk korlátozásának élhetik meg, de ez nem jelenti azt, hogy ne lenne szükségük felnőtt segítségére. A gyermekotthonokból evakuált gyermekek egy

része is különböző intézményekbe került, támogatásukban részt vesznek civil és nemzetközi szervezetek is. Néhányukat nevelőszülőkhöz helyezték, míg másokat olyan központokba, amelyek a menekült és bevándorló gyermekek segítésére specializálódtak. A nehéz körülmények ellenére a különböző szolgáltatók folyamatosan keményen dolgoznak, hogy biztonságot és lehetőségeket teremtsenek számukra. Számos szervezet szervez gyűjtéseket, fogad adományokat, vagy végez más tevékenységeket azért, hogy ezeket a gyermekeket támogassa.

Sztereotípiák és előítéletek

A **sztereotípiák** lehetnek **negatívak** vagy **pozitívak**. A negatív sztereotípiák **előítéletekké** válhatnak, amelyek erős érzelmekkel és aktív fellépésre való ösztönzéssel, vagyis **diszkriminációval** járnak. Összefoglalva, az előítélet negatív vélemények összessége, amelyeket gyakran téves vagy hiányos általánosítások támasztanak alá. Az előítéletek hatással lehetnek egyénekre, nemzetiségekre, társadalmi csoportokra és más közösségekre is.

Itt álljunk meg egy pillanatra, hogy végiggondoljuk, miként befolyásolhatja (többé-kevésbé szándékosan) mind a hagyományos, mind a közösségi média az emberek attitűdjeit! Ezt fi-

gyelembe véve megérthetjük, miért lankadt le a kezdeti kedvező fogadtatás a háború elől menekülő ukránok számára – alább lengyel újságok példáit idézzük. Természetesen nem azt szeretnénk ezzel mondani, hogy a média a legfőbb vagy egyedüli tényezője a hozzáállás változásának, de kétségtelen, hogy jelentős szerepet játszik az emberek véleményének formálásában.

A sztereotípiák
lehetnek negatívak
vagy pozitívak.

Kezdjük az első címmel: „A bevándorlás sötét oldala. Külföldiek ittasan vezetnek és megszegik a szabályokat” (Rzeczpospolita, 2024. január 25.). Tovább olvasva: „A háború kitörése után a külföldiek bevándorlása a bűnügyi statisztikákban is látható. Az ittas vezetés (...) súlyos probléma azon adatok szerint, amelyeket külön a Rzeczpospolita számára készített a Rendőrségi Főkapitányság.” Egy másik számban ugyanezen újság ezt állítja: „A legtöbb balesetet – közel 60%-ot – ukrán vezetők okozták (...) A balesetek száma – ahogyan a rendőrök is megjegyzik – határozottan tükrözi, hogy milyen nagy számban érkeztek menekültek az országunkba.” (2024. március 26.) Nem azt szeretnénk ezzel állítani, hogy az ilyen jellegű információkat be kellene tiltani, de a tanároknak, mint szakembereknek, tisztában kell lenniük azzal, hogy az ilyen típusú információk

felkeltik az emberek figyelmét (hiszen végül is ez a média célja), és befolyásolhatják a menekültekkel, így az osztályban lévő diákokkal kapcsolatos attitűdöket is.

A közvéleményben kialakulóban van az érzés, hogy a menekültek hozzájárulnak a közszolgáltatások (így például az oktatás és az egészségügyi ellátások) minőségének és elérhetőségének romlásához – például sokan úgy tartják, hogy a szakorvosi időpontok, vizsgálatok és kezelések esetén várakozási idő hosszabbodása is ennek következménye. Arra vonatkozóan azonban nincs megbízható adat, hogy a közszolgáltatások iránti kereslet növekedése milyen mértékben felelős a várakozási idők meghosszabbodásáért (avagy mennyiben felelős ezért az egészségügyi rendszerek évtizedes nehézkes működése).

A be- és kivándorlás előnyei és hátrányai

A be- és kivándorlás előnyeit és hátrányait makro- és mikroszinten is figyelembe kell venni. Kezdjük a makroszinttel! A bevándorlókat fogadó országok példájából nem vonhatunk le egyértelmű, általánosan érvényes következtetéseket, hiszen a bevándorlás hatásai az adott ország migrációs politikájától, a munkaerőpiac szabályozásától és a kibocsátó, illetve befogadó országok gazdasági fejlettségétől is függenek. A kibocsátó országok szemszögéből sem egyértelműek az előnyök és hátrányok: egy túlnépesedett populáció elvándorlása és a külföldről hazaküldött pénzáttalások javíthatják a társadalom helyzetét, az pedig, ha a hazatérő emberek új készségeket és technológiákat hoznak magukkal külföldről, gazdasági fejlődéshez is vezethet. Másrészt azonban az országban maradók olyannyira elkezdhetnek az áttalásokra támaszkodni, hogy teljesen elveszíthetik az érdeklődésüket a munka iránt. Az emberek elvándorlása emellett pedig nemcsak a munkaerőpiacra, hanem az általános fejlődésre is gátat vethet.

Most térjünk át a mikroszintre, és nézzük meg, hogy az egyes emberek számára mik lehetnek a be- és kivándorlás előnyei és hátrányai!

A hátrányok közé tartozik többek között a családtagokkal való kapcsolatok elvesztése (melyet még a modern technológia sem képes teljesen kompenzálni), valamint az új helyhez való alkalmazkodással járó stressz. Feszültséget okozhat annak mérlegelése is, vajon jó döntés volt-e elvándorolni, emellett pedig hátrányt jelenthetnek a sztereotípiák, illetve az is, ha az elvállalt külföldi munka nem felel meg az elvárásoknak. Ézelmi nehézséget okozhat emellett az is, ha valaki saját családtagján érzi az elvándorlás okozta stresszhatást, különösen, ha az adott személy gyermek. Az előnyök közé tartozik az egyéni vagy családi helyzet javulása, karrierfejlődés és olyan vágyak megvalósítása, amelyek nem valósulnának meg, ha az ember a szülőföldjén maradna – ha nem is az első generációban, de a másodikban, vagy az azutániiban.

Kényszerű elvándorlás esetén az előnyök és hátrányok mérlegelése erkölcsi szempontból problémásnak tűnik. A fogadó állam motivációja a humanitárius segítségnyújtás, nem pedig a gazdasági előnyök (például a menekültek hozzájárulása a munkaerőpiaci hiányok betöltéséhez). Más nemzetek tragédiájának (pl. Ukrajna népessége annyira csökken, hogy a háború utáni államrekonstrukció veszélybe kerülhet) és az egyes emberek szerencsétlenségének előnyeit elemezni erkölcsileg megkérdőjelezhető.

További olvasnivaló:

- Tędziągolska Magdalena, Walczak Bartłomiej and Wieleck Kamil M., 2023, *Refugee students in Polish schools. Where are we at the start of another school year? Report from a qualitative study conducted for the Center for Civic Education.*

- NBP, oddelenie štatistiky (2024), *The living and economic situation of migrants from Ukraine in Poland in 2024 Warsaw. Survey report.*

- OECD (2024), *International Migration Outlook 2024*, OECD Publishing, Paríž

- Operational Data Portal, UNHCR

- UNHCR (2024) *Analysis of the impact of refugees from Ukraine on the economy of Poland*

- Operational Data Portal, UNESCO

- UNHCR (2025), *Reports. Regional Refugee Response Plan 2025–2026*

- UNHCR (2025), *The situation of the vulnerable refugees from Ukraine, January 2025*

- Organization for Aid to refugee (2024) *The needs unaccompanied minors and young adults from Ukraine in the Czech Republic.*

ÓRATERVEK

KERETRENDSZER VIDEÓS TÖRTÉNETEKKEK VALÓ MUNKÁHOZ

A videó, mint oktatási eszköz, formális és informális oktatásban is egyaránt használható. Ahhoz, hogy hatékonyan dolgozzunk egy adott videóval, és úgy érvényesüljön annak pedagógiai célzata, hogy közben élvezetes élményt is nyújtsunk a diákoknak, fontos, hogy jól felkészüljünk.

Mit érdemes előzetesen figyelembe venni?

- **A CÉLCSOPORT MEGISMERÉSE**

- a fiatalok életkorának, érettségének, érdeklődéseinek és az egyéni szükségleteinek megértése.

- **PEDAGÓGIAI CÉL MEGHATÁROZÁSA**

- a történet segítségével elérni és fejleszteni kívánt kulcsfontosságú célok, témák és értékek megfogalmazása.

- **TEVÉKENYSÉGEK TESTRESZABÁSA**

- tevékenységek, feladatok és beszélgetések testreszabása az egyéni szükségletek, képességek és tulajdonságok szerint, figyelembe véve a speciális nevelési igényű fiatalokat is.

- **KÉNYELMES KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE**

- a jó hangulat érdekében a terem és környezet át- vagy kialakítása, kellemes, informális légkör biztosítása.

- **BIZTONSÁGOS KÖZEG KIALAKÍTÁSA**

- olyan támogató környezet kialakításának elősegítése, ahol a fiatalok komfortosan megoszthatják gondolataikat, meglátásaikat, véleményeiket, érzéseiket és tapasztalataikat. Az önkifejezés, tisztelet, tolerancia és empátia előmozdítása érdekében célszerű előre meghatározni a kommunikáció, érvelés és vita szabályait.

- **REFLEXIÓ ÉS SZEMÉLYES FEJLŐDÉS ÖSZTÖNZÉSE**

- segíteni a fiatalokat abban, hogy elgondolkodjanak arról, hogyan hat rájuk a történet, összekapcsolva azt saját tapasztalataikkal, véleményeikkel és értékeikkel, miközben elősegítjük az tapasztalatok egymás közötti megosztását.

- **A NÉZŐPONTOK SOKFÉLESÉGÉNEK BEMUTATÁSA**

- a történet kulturális kontextusának ismertetése, ezáltal elősegítve a téma szélesebb körű megértését.

- **ÉRTÉKEK ELFOGADÁSA**

- fiatalok ösztönzése arra, hogy a történetből származó új értékeket és erkölcsi tanulságokat beépítsék a mindennapi életükbe.

● VIDEÓS TÖRTÉNET INTEGRÁLÁSA A FORMÁLIS OKTATÁSBA

– a videós történetekkel kapcsolatos tevékenységek beillesztése különböző tantárgyakba, témákba és oktatási területekre, elősegítve kulcsfontosságú kompetenciák fejlesztését.

● A MEGFELELŐ VIDEÓS TÖRTÉNET KIVÁLASZTÁSA A PEDAGÓGIAI CÉLOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL.

Előkészítés

- Ismerd meg alaposan a videóban szereplő történetet!
- Nézd meg a kiválasztott videót a saját szemszögedből, és jegyezd fel érzelmeidet, benyomásaidat, a videó „legerősebb” pillanatait, valamint minden felmerülő kérdést.
- Nézd meg újra a videót, ezúttal a diákok szemszögéből – próbáld megjósolni reakcióikat, és azonosítsd be azokat a pillanatok, amelyek esetleg mélyebb reflexiót igényelnek majd. Készülj fel az esetleges vitákra, a nagy valószínűséggel felmerülő kérdésekhez fogalmazz meg előre válaszokat!
- Döntsd el, hogy az egész videót használsz-e, vagy csak egyes részeit – különösen fiatalabb diákok (kb. 13 évesek) esetében.
- Azonosítsd a legfontosabb pillanatok vagy üzeneteket az egyes történetrészekből, és készülj olyan gondolatébresztő/provokatív kérdésekkel, melyek elősegíthetik a reflexiót, vitaindítók lehetnek, és segíthetnek elérni a pedagógiai célzatot.
- Készülj „bemelegítő” feladatokkal is!
- A foglalkozás időtartama 45 vagy 90 perc lehet, a diákok életkorától és a videós történettel való munka során alkalmazott feladatok számától függően (iskolai környezetben egy duplaóra vagy két különálló óra is megfelelő lehet).

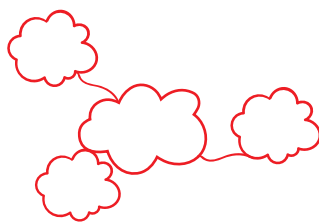
„Bemelegítő” feladatok

A téma bemutatásához és az érdeklődés felkeltéséhez az alábbi tevékenységeket érdemes fontolóra venni:

Brainstorming

spontán asszociációk a témával kapcsolatban.

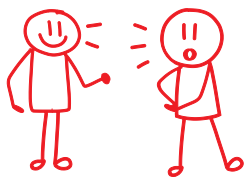
Mind map

vizuális rendszerezése annak, mit tudnak már a diákok a témáról.

Imaginációs gyakorlat

„Képzeld el, hogy...”

Kezdőbeszélgetés

a téma bevezetése, általános beszélgetés elindítása a háborús konfliktusokról, különösen az ukrainai háborúról, és a háborús menekültek tapasztalatairól (beszélgetés, vélemények kifejezése úgy, hogy egymás véleményét a diákok tiszteletben tartják).

Képek elemzése

megbeszélni, kinek milyen képek „ugranak be” a téma kapcsán.

Hogyan dolgozzunk videós történetekkel

- A videó megtekintése előtt emeld ki, hogy ez egy igaz történet egy fiatal személyről, aki egyedül hagyta el Ukrajnát, szülői kíséret nélkül.
- Nézd meg a videót a diákokkal – teljes egészében vagy kulcsfontosságú pillanatoknál megállítva.
- Kérheted őket, hogy jegyzeteljenek a videó nézése közben: leírhatják, mi az, ami érdekli őket, meglepi őket, vagy érzelmileg hat rájuk, engedve, hogy szünetet kérjenek, ha szükséges.
- Érzelmek felismerése – segítsd elő az empátikus légkör kialakulását azzal, hogy megbeszélitek, a videós történetben szereplő fiatal hogyan érezhette magát.
- Megfigyelések rögzítése és megosztása – gondolatfelhő használata.
- Személyes érzelmek kifejezése – beszélgetés arról, hogy a diákok hogyan érezték magukat a történet láttán.
- Reflektálás és beszélgetés a történetről.
- A történethez kapcsolódó kulcsszavak megfogalmazása.
- A történet elmesélése a diákok saját szavaival – vázlat készítése, események sorrendbe állítása.
- Dilemma: Menni vagy maradni? – beszélgetés a háború kitörését követően a maradás vagy távozás kérdéséről és a döntések lehetséges következményeiről.
- Üzenetek vagy kívánságok megfogalmazása a történetben szereplő fiatal számára.
- Kulturális hasonlóságok és különbségek beazonosítása.
- Beszélgetés a sztereotípiákról, előítéletekről és negatív narratívákról – hogyan alakult át a háború kitörése után, mi a helyzet jelenleg a társadalomban, saját attitűdök tudatosítása, vélemények tiszteletteljes kifejezése.

- Pozitív attitűdök modellezése – sztereotípiák és előítéletek kezelésére irányuló tevékenységek.
- Poszter készítése sztereotípiákat ellensúlyozó pozitív üzenetekkel.
- Interjúkészítési kompetenciák fejlesztése – milyen kérdéseket tennének fel a témában?
- A diákok tervezhetnek kvízeket, interaktív feladatokat és beszélgetéseket a történethez kapcsolódóan diáktársaiknak.
- Dráma és szerepjáték – kulcsfontosságú jelenetek újrarájátszása, a történet egyes részeinek átdolgozása.
- Szimuláció és szerepjáték – társadalmi helyzetekre adott válaszok gyakorlása.
- Személyes történetek megfogalmazása hasonló témákban (pl. „Az utolsó éjszakám, mielőtt elindultam az ismeretlenbe”).
- Lehetőség egyéni és csoportos munkára.
- Az elkészített anyagok bemutatása.

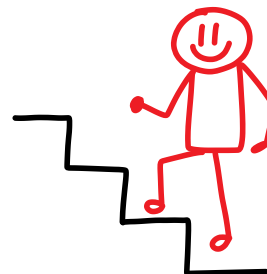
Hogyan zárjuk le a foglalkozást?

A fiatalokkal végzett foglalkozás végén célszerű reflektív tevékenységeket végezni:

Összegzés és értékelés

a diákok összegzik a főbb pontokat, értékelik, mi volt számukra a legértékesebb, legnyomósabb érv, legnehezebben feldolgozható, reflektálnak arra, hogyan érezték magukat, megvitatják, mit tanultak, és javaslatokat tesznek arra, hogy mit csinálnának máshogy a jövőben.

További tevékenységek, célok meghatározása

a videós történettel való munka során felmerült további tevékenységek, feladatok vagy célok áttekintése (pl.: házi feladat, projektmunka, prezentáció) – határidők és egyéb keretek tisztázása.

A foglalkozás befejezése után hasznos, ha a tanár saját értékelést végez – felméri, hogy a pedagógiai célokat sikerült-e elérni, mivel elégedett, beazonosítja a folyamat során felmerült kihívásokat, és mérlegeli, hogy javíthatná a foglalkozásokat a jövőben.

Forrás: Methodological manuals from EDUMA, n.o.

HOGYAN HASZNÁLJUNK VIDEÓS TÖRTÉNETEKET KÜLÖNBÖZŐ OKTATÁSI TERÜLETEKEN?

Ez a dokumentum ötleteket kínál a fiatal ukrán menekültek videós történeteinek feldolgozására különböző oktatási területeken.

Humán tudományok

A videós történetek oktatási eszközként a formális és informális oktatásban egyaránt használhatók. Egy adott videóval való hatékony munkavégzéshez olyan felkészülésre van szükség, amely biztosítja a nevelési szándék és a cél elérését, ugyanakkor az élvezetes élményt is.

Nyelv és kommunikáció

(anyanyelv és irodalom, idegen nyelvek)

Ember és társadalom

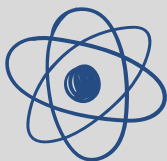
(történelem, társadalomismeret, földrajz, etika és hittan)

Művészet és kultúra

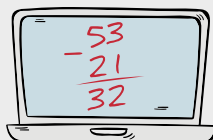
(rajz és vizuális kultúra, ének-zene)

Természettudományok

Az ember és a természet

(biológia, kémia, fizika)

Matematika és informatika

Testnevelés

(Testnevelés és sport)

Humán tudományok

Nyelv és kommunikáció

(anyanyelv és irodalom, idegen nyelvek)

- **Szövegelemzés és szövegértés fejlesztése** – a diákok a videó történetének átiratával dolgozhatnak, érzelmeket, fő gondolatokat, témákat és üzeneteket azonosíthatnak, megbeszélhetik a cselekményt és a történetben megjelenő konfliktusokat.
- **Nyelvtan** – a videó átiratának vagy egyes részeinek felhasználása a tanult nyelvtani jelenségek gyakorlására.
- **Bevándorlás és beilleszkedés témája** – viták a bevándorlók előtt álló kihívásokról, az érvelés és kritikus gondolkodási készségek fejlesztése érdekében.
- **Szövegalkotás** – esszé vagy reflexió írása a bevándorlásról, háborúról vagy személyes kihívásokról, levél írása a videós történetben szereplő fiatal számára.
- **Előítéletek és sztereotípiák megvitatása** – hogyan jelennek meg a történetben, és hogyan lehet ezeket leküzdeni; osztályvita szervezése az empátiáról, toleranciáról és a különböző kultúrák megértéséről.
- **Dramatizálás** – párbeszédek és helyzetek eljátszása (például a háború kitörésének pillanata, a „menni vagy maradni” dilemmája).
- **A menekülő ember képe az irodalomban** – írók és művek háborús időszakokból, a korabeli és a mai társadalmi attitűdök vizsgálata.
- **Bevándorlás a kortárs művekben** – kortárs irodalmi, filmes és dokumentarista alkotások, amelyek a bevándorlást ábrázolják.
- **Menekült írók** – olyan szerzők, akik hazájukat elhagyni kényszerültek, ennek okainak feltárása és a száműzetési irodalom jellemzői.
- **Leírás és jellemzés** – a videós történetben szereplő fiatal menekült körülírása vagy jellemzése.
- **Interjú készítése** – kérdések összeállítása egy fiatal menekülttel készített interjúhoz.
- **Esszé, reflexió, elbeszélés** – különböző migrációval kapcsolatos témák feldolgozása (pl. „Kitört a háború – maradni vagy menni?”, „Az utolsó nap indulás előtt”).
- **A történet fordítása és szókincs létrehozása** – a történet egyes részeinek vagy egészének lefordítása idegen nyelvre, kulcsszavak azonosítása és szószerkesztés készítése.
- **Társalgás idegen nyelven** – hasonló témák megbeszélése idegen nyelven, szókincs bővítése és a beszédkészség fejlesztése.
- **Kulturális összehasonlítás** – kulturális különbségek és hasonlóságok elemzése a történet alapján idegen nyelven.
- **Helyzetek szimulálása idegen nyelven** – hogyan kell útbaigazítást kérni vagy hivatalos dokumentumokat intézni.
- **Párbeszédek idegen nyelven** – hogyan köszöntenének a diákok egy más országból érkező új osztálytársat?

- **Ukrajna és Magyarország történelme** – hogyan alakult a két ország kapcsolata.
- **Idővonal készítése** – Ukrajna történelmileg jelentős mérföldköveinek összegyűjtése.
- **Birodalmak a történelem során** – milyen birodalmak léteztek a mai Ukrajna területén.
- **Háborús konfliktusok** – a háborúk okainak és következményeinek megvitatása különböző történelmi időszakokban.
- **Modern történelem** – Ukrajna legújabb kori eseményeinek és történelmi összefüggéseinek tanulmányozása.
- **Népvándorlás a történelemben** – a jelenlegi migrációs helyzet összehasonlítása történelmi népvándorlásokkal és eseményekkel (pl. a II. világháború utáni menekülthullámmal).
- **Polgári élet háború idején** – összehasonlítás más háborús konfliktusokkal.
- **Menekültjogok és emberi jogok** – beszélgetés a menekültek jogairól, a nemzetközi jog és a magyar jogszabályok vonatkozásairól, valamint a háború során sérülő emberi jogokról.
- **Migráció és integráció** – az integrációs folyamatok és kihívások feltárása, hogyan segíthet a társadalom a befogadott embereknek.
- **Empátia és tolerancia** – olyan tevékenységek, amelyek elősegítik az empátia fejlesztését más kultúrákból érkező emberek iránt.
- **Előítéletek és társadalmi hatásai megvitatása** – milyen előítéletek és sztereotípiák jelennek meg az ukrán menekültekkel kapcsolatban; konfliktuskezelés – hogyan reagálunk provokációkra és gyűlöletbeszédre; a média szerepe és befolyása.
- **Előítéletmentes megközelítés** – tevékenységek, amelyek segítik az előítéletek és sztereotípiák felismerését és lebontását az ukrán menekültekkel szemben (közvéleménykutatás, szavazások, kortársak oktatása (peer education) videós történetekkel, koncertek, jótékonyági események, beszélgetőestek szervezése).
- **Iskolai projekt létrehozása** – az ukrán menekültek integrációjának támogatása.
- **A vándorlás földrajzi vonatkozásai** – migrációs útvonalak és a népmozgás okainak elemzése.
- **Magyarország és Ukrajna összehasonlítása** – természeti adottságok, gazdaság, népesség.
- **A háború hatása a földrajzra** – népességváltozások, környezeti hatások.
- **Regionális földrajz** – Ukrajna és Magyarország földrajzi, kulturális és gazdasági sajátosságainak vizsgálata.
- **Természeti erőforrások és konfliktusok** – vita arról, hogyan befolyásolják a természeti erőforrások a konfliktusokat és az elvándorlást.
- **Turizmus** – Ukrajna turisztikailag jelentős természeti és kulturális helyszínei.
- **Empátia és szolidaritás** – a diákok elgondolkodhatnak azon, hogyan segíthetnének a menekülteknek.

- **A háború és béke erkölcsi dilemmái** – vita arról, hogyan befolyásolja a háború az egyéni és társadalmi értékeket.
- **Személyes tanúságtétel mint önismereti forrás** – a diákok írhatnak vagy beszélhetnek saját tapasztalataikról új környezetekhez való alkalmazkodással kapcsolatban.
- **Hit a nehéz időkben** – hogyan segít a vallás és a hit a krízishelyzetek feldolgozásában.
- **Vallási szokások Ukrajnában és Magyarországon** – összehasonlítás.
- **Egyházak humanitárius segítsége** – hogyan segítenek a különböző vallási szervezetek a menekülteknek.

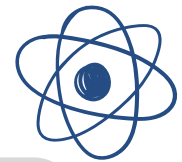

Művészet és kultúra

(rajz és vizuális kultúra, ének-zene)

- **A történet művészi feldolgozása** – illusztráció vagy képregény készítése egy fiatal menekült története alapján
- **„Érzések megfestése”** – hogyan segít a művészi önkifejezés a trauma feldolgozásában.
- **A háború és a béke szimbólumai** – vizuális szimbólumokkal való munka.
- **Kulturális szimbólumok** – ukrán és magyar kultúrából merített művészeti alkotások tanulmányozása és létrehozása.
- **Plakátkészítés** – toleranciát és menekültek integrációját támogató plakátok tervezése.
- **Zene háborús időkben** – háborút vagy menekülést tükröző dalok elemzése.
- **Népzene** – az ukrán és magyar népzene bemutatása és elemzése.
- **Zene és érzelmek** – beszélgetés arról, hogyan fejezheti ki a zene a meneküléssel és az otthon elvesztésével kapcsolatos érzéseket.
- **Zene mint terápia** – hogyan segíti a trauma feldolgozását.
- **Dal írása a menekülésről** – egy menekülésről és szolidaritásról szóló dal létrehozása.
- **Közös zenei projektek** – egy dal vagy zenés előadás készítése a szolidaritás és a megértés témájában.

Az ember és a természet (biológia, kémia, fizika)

- **Fauna és flóra** – Ukrajna és Magyarország állat- és növényvilágának összehasonlítása
- **A háború hatása a környezetre** – háborús konfliktusok környezeti következményeinek vizsgálata (környezetszennyezés, mérgező anyagok, természetpusztítás)
- **Mentális egészség** – a traumatikus események (háború, menekülés) mentális egészségre gyakorolt hatásának megvitatása
- **Stressz és annak hatása a szervezetre** – hogyan hat a háború és a menekülés a testi egészségre, a stressz biológiai reakcióinak vizsgálata
- **Stressz és mentális egészség** – hogyan alkalmazkodik a test és az elme a stresszes helyzetekhez, milyen módszerek segíthetnek a trauma feldolgozásában
- **Az emberi alkalmazkodóképesség** – az emberi test és elme új körülményekhez való alkalmazkodóképességének vizsgálata
- **A természet fontossága** – hogyan segít a természet a stressz leküzdésében
- **Háziállatok, mint érzelmi támogatás** – hogyan segítenek a stressz kezelésében és az érzelmi stabilitás fenntartásában
- **Rasszok és nemzetiségek** – a különböző népcsoportok genetikai és kulturális sokszínűségének vizsgálata
- **Ételek** – hagyományos ukrán és magyar ételek, elkészítési módjuk és a mögöttük meghúzódó kémiai folyamatok
- **Vegyifegyverek és hatásuk** – hogyan alkalmazzák őket háborúkban
- **Gyógyszergyártás** – milyen gyógyszerek lehetnek szükségesek egy tömeges menekülés okozta vészhelyzet esetén
- **Katonai technológia** – rakéták, tankok és védelmi rendszerek működési elvei
- **Robbanások akusztikája** – hogyan terjednek a hanghullámok és miért olyan erőteljesek a robbanások
- **Hőtan** – hogyan védik magukat az emberek a hideg ellen menekülés közben

- **Menekültügyi statisztikák** – menekültügyi adatok elemzése, számítások, grafikonok készítése és adatok értelmezése
- **Távolság és idő** – különböző városok közötti távolságok kiszámítása (pl. Kijev – Budapest) és utazási idők meghatározása különböző közlekedési eszközökkel (autó/vonat/repülő/gyalog), milyen sebességre lenne szükség a távolság 24 órán belüli megtételéhez
- **Százalékszámítások** – a menekültek számának növekedése vagy csökkenése – ezek százalékos kiszámítása adott időszakokban
- **Számok és százalékok** – hány ember (a lakosság hány százaléka) hagyta el Ukrajnát és költözött más országokba, mely országokban él a legtöbb menekült és ez milyen arányt képvisel, táblázatok és grafikonok készítése az összegyűjtött adatokból
- **Egy menekült költségvetése** – lakhatásra, élelmiszerre és oktatásra fordított kiadások kiszámítása
- **Digitális prezentációk** – egy fiatal menekült történetének bemutatása multimédiás eszközök segítségével
- **Vitaforum létrehozása** – diákok számára az iskolában vagy közösségi médián a menekültlét témájában
- **Kérdőív** – online felmérés készítése a menekültekről, az eredmények kiértékelése
- **Információkeresés** – hogyan lehet hatékonyan keresni az interneten, fontos adatokat gyűjteni és ellenőrizni Ukrajnáról és a menekültekről szóló híreket
- **Programozás** – egy egyszerű program vagy alkalmazás létrehozása a menekültek útvonalainak nyomon követésére

Testnevelés

(Testnevelés és sport)

- **Sport mint az integráció eszköze** – beszélgetés arról, hogyan segíthet a sport a menekülteknek alkalmazkodni egy új országban
- **Pszichológiai ellenállóképesség és sport** – hogyan segíthet a fizikai aktivitás a stressz és szorongás kezelésében nehéz élethelyzetekben
- **Relaxációs gyakorlatok** – gyakorlatok a stresszoldásra és mentális egyensúly fenntartására
- **Túlélés krízishelyzetekben** – alapvető túlélési készségek és elsősegélynyújtás

Források: Methodical Guides EDUMA, n.o.

https://www.statpedu.sk/files/sk/vyskum/vzdelavanie-deti-cudzincov/metodicke-odporucanie_ako-reflektovat-vo-vyucbe-vojn-ukrajine.pdf

<https://ucime.vzdelavanie21.sk/>

<https://ucime.vzdelavanie21.sk/slabikar-neformalneho-vzdelavania-v-praci-s-mladezou/>

https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf

ÓRATERV

Menekülés – Emberek mozgása, emberi történetek

Bármilyen videóval végzett munka esetén szükséges a "Keretrendszer videós történetekkel való munkához" útmutató szerinti felkészülés. Ez az óraterv egy félnapos blokk (4-5 óra) koncepcióját tartalmazza, a tevékenységek azonban különállóan is használhatók.

1

Bevezető: dolgozzunk fogalmakkal!

30 perc

Cél:

A kulcsfontosságú fogalmak tisztázása és megerősítése a Ukrajnából érkező menekültekkel kapcsolatban.

Módszer:

Brainstorming,
fogalmak
rendszerezése

Eszközök:

- Flipchart vagy tábla
- Nyomtatott feladatlapok az 1. sz. mellékletből – fogalmak és azok meghatározásai

Tevékenység menete

- Kezdd azzal, hogy megkérdezed a diákokat, hogy mi jut eszükbe Ukrajnával és a menekültekkel kapcsolatban, és írd fel minden általuk említett kifejezést a táblára vagy flipchart-ra.
- Ezt követően oszd fel a diákokat csoportokra (2-3 fő/csoport), és adj mindenkinek egy feladatlapot – a cél az, hogy minden kifejezést a megfelelő meghatározáshoz rendeljenek.
- A csoportok mutassák be megoldásaikat.

Javasolt kifejezések

- Migráció • Önkéntes migráció • Kényszmigráció • Menekült • Belső menekült
- Ideiglenes menedékhely • Menekültstátusz • Jogszerű tartózkodás • Előítéletek
- Sztereotípiák • Diszkrimináció • Xenofóbia • Integráció • Adaptáció • Trauma
- Társadalmi befogadás • Szolidaritás • Emberi jogok • Előítéletmentes hozzáállás
- Nyelvi akadály

Reflexió

- Mi volt a legkönnyebb és a legnehezebb része ennek a feladatnak?
- Melyik kifejezés volt a legérdekesebb vagy legmeglepőbb? Miért?
- Volt olyan kifejezés, amiben nem voltál biztos? Mi alapján döntöttél ebben az esetben?
- Hogyan látod a kényszmigráció, önkéntes migráció és migráció kifejezések közötti különbséget? Miért fontos ezek megkülönböztetése?
- Hogyan befolyásolhatja a megfelelő megértés a menekültekkel kapcsolatos hozzáállást?

2 Vándorút – Döntéshozatali szerepjáték

90 perc

Cél:

Az önkéntes- és kényszmigráció közötti különbség megértése. Az érzelmi dilemmák megélésének elősegítése művészeti önkifejezéssel. A menekülés emberi történetként, nem csupán statisztikai adatként való megélése.

Módszer:

Kiscsoportos szerepjáték, dramatizálás, megbeszélés

Eszközök:

- Nyomtatott handout-ok a 2. sz. mellékletből – ukrán családok esetleírásai, érzelem-kártyák (pl.: EDUMA vagy DIXIT kártyák)

Tevékenység menete

- A diákokat csoportokra (4–5 fő) osztjuk. Minden csoport két ukrán család történetét kapja, akik azon gondolkodnak, hogy elhagyják-e az országot.
- Minden csoport elolvassa a történeteket és eldönti, hogy melyik képvisel önkéntes-, és melyik kényszmigrációt. A csoportok kiosztják a történet alapján a szerepeket, és jeleneteket adnak elő arról, hogyan érzik magukat a szereplők, akiknek dönteniük kell, hogy elhagyják-e az országot (ha kevesebb szereplő van a történetben, mint a csoport létszáma, akkor a többiek megfigyelőként vesznek részt). Ezután a csoportok megbeszélik, megosztják érzéseiket (beleértve a megfigyelők érzéseit is), véleményüket és érveiket a képzeletbeli döntésről – menni vagy maradni.
- A végén minden csoport bemutatja történetét, döntését, és megosztja érzéseit és tapasztalatait.

Reflexió

- Hogyan érzed magad a szerepjáték után?
- Válaszd ki azt a kártyát, amely a legjobban leírja az érzéseidet a szerepjáték után!
- Mi volt a legnehezebb része a szerep eljátszásának?
- Mi volt a legnehezebb része a döntés meghozatalának?
- Mik a legfontosabb különbségek az önkéntes- és a kényszmigráció között?

3

Arcok a statisztikák mögött – ukrainai menekültek története

90 perc

Cél:

Megérteni, hogy a menekültek nem csupán számadatok, hanem valódi történetekkel rendelkező emberek.

Módszer:

Fiatal menekültek történeteivel való munka

Eszközök:

- Statisztikai adatok a Kézikönyvből
- Számítógép, laptop vagy tablet a videó lejátszásához, vagy projektor és okostábla

Tevékenység menete

- Az oktató előre felkészül a videós történettel való munkára a mellékelt keretrendszer szerint.
- A diákok megismerkednek az ukrán menekültekről (ukrán menekült gyermekekről) szóló információkkal a Kézikönyvből, a 3. sz. melléklet alapján.
- Videós történet bemutatása egy fiatal ukrán menekültől. Ezután adjunk a diákoknak lehetőséget arra, hogy megosszák azokat az érzéseket, amelyeket a történet kiváltott. A diákok reflektáljanak a látottakra és beszéljék meg:

- Miért menekült el a történet főszereplője?
- Hogyan változott meg az élete?
- Milyen kihívásokkal és akadályokkal kellett szembenéznie?
- Hogyan éreznéd magad a helyében, milyen támogatást várnál el a társadalomtól?

Reflexió

- Hogyan változik a migrációról és a menekült-létről alkotott képünk, ha ezt személyes történethez tudjuk kötni?
- Milyen módon hasonlítanak vagy térnek el a videó szereplőjének tapasztalatai a migrációval vagy menekült-léttel kapcsolatos elképzeléseidtől?

4

Falak helyett hidak – hogyan segíthetünk?

45 perc

Cél:

Tudatosság, empátia és aktív társadalmi részvétel elősegítése. Kihívás kezdeményezése.

Módszer:

Brainstorming

Eszközök:

- Tábla vagy flipchart az ötletek leírására
- Papír és íróeszközök

Tevékenység menete

- A tanár kérdezze meg: *“Mit tehetünk mi, mint egyének vagy közösség, hogy segíthessünk azoknak az embereknek, akik hasonló helyzetben vannak, hogy elfogadva érezzék magukat és beilleszkedjenek?”*
- A diákok gyűjtsenek konkrét ötleteket, például:
 - Közös programok új iskolatársaikkal
 - Adománygyűjtések
 - Interkulturális napok szervezése
 - Közösségi média kampányok
- Ezután a tanár ossza fel a diákokat kisebb csoportokra, és minden csoport javasoljon 1-1 olyan konkrét projektet, amelyet megvalósíthatnának az iskolában vagy a közösségben.

Reflexió

- Hogyan tehetnénk a menekülést és a menekült-létet emberközelibb témává a közösségünkben?
- Milyen kicsi, de fontos lépéseket tehetünk a társadalmi befogadás érdekében?

5

Zárófeladat: Értékelés – Reflexió

15 perc

Cél:

Lehetőség biztosítása a visszajelzések és javaslatok számára.

Módszer:

Szabad beszélgetés, érzések és gondolatok kifejezése.

Eszközök:

- Tábla vagy flipchart, hogy leírjuk a megosztott reflexiókat és gondolatokat, érzelem-kártyák (pl. EDUMA kártyák vagy DIXIT kártyák).

Tevékenység menete

- Kérdezd meg a diákoktól: „Mi volt a legfontosabb, legerősebb, legérdekesebb vagy legelőnyösebb számodra ma?”
- Írd le válaszaikat a táblára/flipchartra, létrehozva egy vizuális térképet (mind map-et) a reflexiókról és visszajelzésekről.

Reflexió

- Mit viszel magaddal a mai napból?
- Hogyan érezted magad ma?
- Melyik kártya írja le a mai érzéseidet?
- Mit szeretnél, ha másképp történne a jövőben?
- Hogyan alkalmazhatjuk ezt a tudást a való életben?

1. SZ. MELLÉKLET: FELADATLAP

Tanároknak (megoldókulcs)

- **Migráció** – Egyének vagy csoportok mozgása egyik helyről a másikra, akár egy országon belül, akár államok között.
- **Önkéntes migráció** – Olyan migráció, amelyet személyes döntés alapján hajtanak végre, gyakran jobb élet- vagy munkakörülmények elérése érdekében.
- **Kényszermigráció** – Olyan migráció, amelyet külső tényezők, például háborúk, természeti katasztrófák vagy üldöztetés váltanak ki.
- **Menekült** – Olyan személy, aki üldöztetés, háborús konfliktus vagy egyéb veszélyek miatt kénytelen volt elhagyni országát, és nemzetközi védelmet kapott.
- **Belső menekült** – Olyan személy, aki a konfliktusok, erőszak vagy katasztrófa miatt kénytelen volt saját országán belül áthelyezkedni.
- **Ideiglenes menedékjog** – A külföldiek számára biztosított védelem a fogadó országban, korlátozott ideig, különleges helyzetekben.
- **Menekültstátusz** – Jogi védelem, amelyet azok a személyek kapnak, akik hazájukban üldöztetés, háború, politikai véleményük vagy egyéb okok miatt válnak veszélyeztetetté.
- **Jogszerű tartózkodás** – A külföldiek tartózkodása egy országban a hatályos jogszabályoknak megfelelően.
- **Előítéletek** – Előre kialakított, negatív vagy pozitív vélemények egyénekről vagy csoportokról objektív bizonyítékok nélkül.
- **Sztereotípiák** – Leegyszerűsített és gyakran pontatlan hiedelmek bizonyos csoportokkal kapcsolatban, amelyeket nemzetiségük, etnikai hovatartozásuk, nemük vagy egyéb jellemzőik alapján alakítanak ki.
- **Diszkrimináció** – Egyenlőtlen bánásmód identitás alapján.
- **Xenofóbia** – Félelem vagy ellenségeség a külföldiekkel és más kultúrákkal szemben.
- **Integráció** – A menekültek vagy más bevándorlók társadalomba való beilleszkedése, úgy, hogy megőrzik saját identitásukat, miközben elfogadják a fogadó ország értékeit.
- **Adaptáció** – A környezethez, kultúrához, körülményekhez vagy életstílushoz való alkalmazkodás.
- **Trauma** – Pszichológiai vagy érzelmi sérülés, amelyet stresszes vagy fájdalmas események okoznak.
- **Társadalmi befogadás** – Olyan folyamat, amely biztosítja az egyenlő lehetőségeket és a teljes körű részvételt a társadalom minden tagja számára.
- **Szolidaritás** – A támogatás, megértés és együttműködés kifejeződése emberek vagy csoportok között.
- **Emberi jogok** – Az alapvető jogok és szabadságok, amelyek minden személyt megilletnek, származásától, vallásától vagy nemzetiségétől függetlenül.
- **Előítéletmentes hozzáállás** – Olyan oktatási és társadalmi megközelítés, amelynek célja az előítéletek eltüntetése és az egyenlőség, valamint az igazságosság elősegítése.
- **Nyelvi akadály** – Kommunikációs nehézség, amelyet a fogadó ország nyelvének ismeretének hiánya vagy elégtelen ismerete okoz.

Diákoknak

- Migráció
- Diszkrimináció
- Önkéntes migráció
- Xenofóbia
- Kényszermigráció
- Integráció
- Menekült
- Adaptáció
- Belső menekült
- Trauma
- Ideiglenes menedékjog
- Társadalmi befogadás
- Menekültstátusz
- Szolidaritás
- Jogszerű tartózkodás
- Emberi jogok
- Előítéletek
- Előítéletmentes hozzáállás
- Sztereotípiák
- Nyelvi akadály

- A környezethez, kultúrához, körülményekhez vagy életstílushoz való alkalmazkodás.
- A külföldiek számára biztosított védelem a fogadó országban, korlátozott ideig, különleges helyzetekben.
- A menekültek vagy más bevándorlók társadalomba való beilleszkedése, úgy, hogy megőrzik saját identitásukat, miközben elfogadják a fogadó ország értékeit.
- A támogatás, megértés és együttműködés kifejeződése emberek vagy csoportok között.
- Az alapvető jogok és szabadságok, amelyek minden személyt megilletnek, származásától, vallásától vagy nemzetiségétől függetlenül.
- Egyének vagy csoportok mozgása egyik helyről a másikra, akár egy országon belül, akár államok között.
- Egyenlőtlen bánásmód identitás alapján.
- Előre kialakított, negatív vagy pozitív vélemények egyénekről vagy csoportokról objektív bizonyítékok nélkül.
- Félelem vagy ellenségesség a külföldiekkel és más kultúrákkal szemben.
- Jogi védelem, amelyet azok a személyek kapnak, akik hazájukban üldöztetés, háború, politikai véleményük vagy egyéb okok miatt válnak veszélyeztetetté.
- Kommunikációs nehézség, amelyet a fogadó ország nyelvének ismeretének hiánya vagy elégtelen ismerete okoz.
- Külföldiek tartózkodása egy országban a hatályos jogszabályoknak megfelelően.
- Leegyszerűsített és gyakran pontatlan hiedelmek bizonyos csoportokkal kapcsolatban, amelyeket nemzetiségük, etnikai hovatartozásuk, nemük vagy egyéb jellemzőik alapján alakítanak ki.
- Olyan folyamat, amely biztosítja az egyenlő lehetőségeket és a teljes körű részvételt a társadalom minden tagja számára.
- Olyan migráció, amelyet külső tényezők, például háborúk, természeti katasztrófák vagy üldöztetés váltanak ki.
- Olyan migráció, amelyet személyes döntés alapján hajtanak végre, gyakran jobb élet- vagy munkakörülmények elérése érdekében.
- Olyan oktatási és társadalmi megközelítés, amelynek célja az előítéletek eltüntetése és az egyenlőség, valamint az igazságosság elősegítése.
- Olyan személy, aki a konfliktusok, erőszak vagy katasztrófa miatt kénytelen volt saját országán belül áthelyezkedni.
- Olyan személy, aki üldöztetés, háborús konfliktus vagy egyéb veszélyek miatt kénytelen volt elhagyni országát, és nemzetközi védelmet kapott.
- Pszichológiai vagy érzelmi sérülés, amelyet stresszes vagy fájdalmas események okoznak.

2. sz. melléklet: Ukrán családok esetleírásai

1 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

A Petrov család (Kijev) – Bombázás elől menekülve

Egy apa és anya két gyermekükkel (6 és 12 évesek) Kijevben éltek. Miután a légicsapások elpusztították a lakásukat, eldöntik, hogy Lengyelországba mennek, vagy megpróbálnak más ukrán városban maradni.

A Horbatenko család (Harkiv) – Munkalehetőség Németországban

Az apa magas rangú munkalehetőséget kapott Berlinben. Az anya aggódik, hogy a gyermekeik (10 és 15 évesek) nehezen boldogulnak majd a nyelvvel és az új barátok szerzésével.

2 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

Okszana néni (Harkiv) – Nagymama unokákkal

Okszana (65) két unokáját (8 és 14 évesek) neveli, mivel a szülei külföldön dolgoznak. El kell döntenie, hogy Harkivban marad-e, annak ellenére, hogy rakétatámadások érik, vagy megpróbál elmenni Szlovákiába.

Alina (Lviv) – Tanulmányok Kanadában

Alina ösztöndíjat kapott egy torontói egyetemen, de a szülei nem akarják, hogy olyan messzire menjen. Megéri vállalni a kockázatot?

3 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

A Kovalenko család (Mariupol) – Elveszítették otthonukat

A házukat találat érte, és mindent elveszítettek. Az apa marad, hogy harcoljon, míg az anya és 10 éves fiuk Németországba való menekülést fontolgatnak, ahol távoli rokonaik élnek.

A Rudenko család (Odessza) – Jobb oktatás a gyermekeiknek

Csehországba szeretnének költözni, mivel úgy vélik, hogy gyermekeik ott jobb oktatásban részesülhetnek. Kételyekkel néznek szembe: új lehetőségek válnának elérhetővé, de ezzel egy időben az új környezet bizonytalansága megijeszti őket.

Ukrán családok esetleírásai

4 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

Sofia (Odessza) – Egyedül menekülve

Sofia (17) egyetemen tanult, de az iskolák bezártak. A szülei el akarják küldeni Csehországba, ahol van egy barátja. Nem biztos abban, hogy egyedül elinduljon-e.

Ivan (Kijev) – Üzleti álom az Egyesült Államokban

Ivan informatikai céget vezet, és szeretné bővíteni azt a Szilícium-völgybe. A felesége attól tart, hogy az élet az Egyesült Államokban túl nehéz lesz.

5 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

Yurchenko-ék (Zaporizzsja) – Az apa nem hagyhatja el Ukrajnát

Van egy 3 éves gyermekük. Az apa (34) a mozgósítás miatt Ukrajnában kell maradjon. Az anya fontolgatja, hogy elszakítsa-e a gyermeket édesapjától Magyarországra menve, vagy Ukrajnában maradjon a férjével.

A Melnik család (Dnyipro) – Hazatérés

15 éve Ukrajnában élnek, de öröklötten örmény származásúak. Most arra gondolnak, hogy visszaköltöznek, de gyermekeik inkább ukránnak érzik magukat, mint örménynek.

6 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

Az Ivanov család (Lviv) – Segítenek, de bizonytalanok

Lvivben élnek, ami aránylag biztonságos, de a város megtelt menekültekkel. Az apa és az anya egy helyi jótékonyági szervezetnél dolgoznak, de úgy érzik, hogy a háború elérheti őket. El kellene menniük, vagy folytassák a segítséget?

A Shevchenko család (Vinnycja) – Ökológiai migráció

Fenntarthatóan szeretnének élni, és Skandináviába szeretnének költözni, ahol környezetbarát életmódot folytathatnak. A családjuk elbizonytalanítja őket.

Ukrán családok esetleírásai

7 Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

A Dmytrenko család (Szúmi) – Egy beteg gyermek

5 éves lányuk súlyos egészségügyi problémákkal küzd. A helyi kórházban nincs gyógyszer. Franciaországba szeretnének eljutni, ahol megfelelő kezelést kaphat.

Anastasia (Mariupol) – Szerelem külföldön

Talált egy barátot Spanyolországban, de nem biztos benne, hogy helyes döntés lenne elhagyni a családját és barátait Ukrajnában.

8

Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

Oleksiy (Donyeck) – Egy fiatal férfi veszélyben

18 éves, bármelyik nap behívhatják katonának. Nem akar harcolni, de a távozás azt jelentené, hogy elhagyja a családját. Kísérrelje meg a kockázatos határátlépést?

A Kovalenko család (Ungvár) – Idősebb rokonok gondozása külföldön

A nagyszülei Olaszországban élnek és gondozásra szorulnak. A család azt fontolgatja, hogy hazaköltöztessék-e őket Ukrajnába, vagy inkább maguk költözzenek Olaszországba.

9

Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

A Mykola lányok (Dnyipro) – Elválni vagy együtt maradni?

Két lánytestvér (22 és 25) gondoskodik beteg édesanyjukról. Lehetőségük van elmenni Lengyelországba, de édesanyjuk nem akarja elhagyni az otthonát. Egyiküknek mennie kellene, míg a másiknak maradnia?

Roman (Harkiv) – Focitehetség Angliában

Ajánlatot kapott, hogy játszhasson egy londoni ifjúsági csapatban. Ha elmegy, el kell válnia a családjától, és fel kell adnia az iskolát Ukrajnában. Megéri vállalni a kockázatot?

Ukrán családok eseteiről

10

Minden család más-más okok miatt fontolgatja a külföldre költözést.

A Sokolov család (Krivij Rih) – Anya egy újszülöttel

Az anya egy hónappal ezelőtt szült. Nem szeretne egy ilyen kicsi babával utazni, de a körülötte lévő emberek azt mondják, jobb, ha elhagyja az országot, amíg megteheti. Kockáztatnia kellene az utazást?

A Hryhorenko család (Odessa) – Egy új kezdet a személyes küzdelmek után

Nehéz időszakon mentek keresztül (egészségi és pénzügyi problémák), és az új kezdet reményét látják Ausztriában. Megéri a kockázatot, hogy új életet kezdjenek?

ÓRATERVEK

Az utolsó nap, mielőtt elindultam

1

Utazás az Ismeretlenbe: Képzeljük el!

45 perc

Cél:

A helyzet elképzelésének segítségével empátiát ébreszteni a diákokban egy fiatal menekült helyzete iránt, aki elhagyja otthonát és egy ismeretlen környezetbe érkezik.

Módszer:

Imaginációs gyakorlat, egyéni reflexió, beszélgetés

Eszközök:

- Nyugodt környezet, halk zene (opcionális), papír és toll a reflexióhoz, érzelem-kártyák (pl.: EDUMA kártyák vagy DIXIT kártyák)

Folyamat

Bevezetés – Magyarázd el a diákoknak, hogy egy imaginációs gyakorlaton fognak részt venni, amely segít nekik átélni, milyen érzés lehet egy fiatal menekült helyében lenni. Hangsúlyozd, hogy nincsenek jó vagy rossz válaszok, a fókusz a személyes élményeken van.

Imaginációs gyakorlat – Olvasd fel az alábbi szöveget lassan, és kérd a diákokat arra, hogy csukják be a szemüket és képzeljék el a következő helyzetet:

- Képzeld el, hogy a szobádban vagy. Minden úgy van, ahogyan mindig is volt – a kedvenc dolgaid, otthonod illata, a családod hangjai.
- Hirtelen minden megváltozik – szirénák szólnak, robbanások hallatszanak, mindenki zavarodott és fél... tudod, hogy gyorsan el kell hagynod ezt a helyet. Csak néhány perced van összehajtogatni, csak a legfontosabb dolgokat tudod összeszedni. Mit viszel magaddal?
- Kimész vidékre a nagyszüleidhez, mert ott biztonságosabb. A helyzet napokig, hetekig tart. A szüleid aggódnak, és azt javasolják, hogy hagyd el az országot, hogy biztonságban legyél és folytatni tudd a tanulmányaidat – egyedül, nélkülük. Nekik itthon kell maradniuk, hogy gondoskodjanak beteg nagyszüleidről. Hogy érzed magad a hír hallatán?
- Az indulás előtti este van. Az ágyban fekszel, de nem tudsz aludni. Mit érzel? Mik a félelmeid?
- Elérkezik az indulás napja, elbúcsúzol a szeretteidtől. Mit mondasz nekik? Mit mondanak ők neked?

- Az út az új országba hosszú, és a határon való várakozás is rettentően hosszadalmas. Kimerült vagy, hideg van és egyedül vagy. Milyen érzelmeket vannak benned?
- Egy idegen országba érsz, ahol nem érted a nyelvet. Az emberek furcsán néznek rád, nem tudsz kommunikálni. Hogyan érzed magad?
- Végül egy ideiglenes szállóra érsz. Önkéntesek segítenek eligazodni, meleg ételt adnak, és helyet biztosítanak alvásra és pihenésre.
- A következő napokban új iskolába mész. Belépsz egy osztályba, tele ismeretlen arcokkal. Hogyan érzed magad? Mit gondolsz? Hogyan reagálnak az osztálytársaid? Mire van szükséged tőlük? Mit szeretnél tőlük hallani? Hogyan szeretnéd, hogy üdvözljenek?

Reflexió és megosztás – A szöveg felolvasása után kérd meg a diákokat, hogy maradjanak csendben, és írják le érzéseiket a történet minden egyes pillanata után (segítségként a történet kulcsmomentumait felsorolhatod a táblán).

Dolgozzunk érzelem-kártyákkal: Történetmesélés képekkel – a diákok válasszanak 3-5 kártyát, amelyek legjobban tükrözik a történet legfontosabb pillanatait. Rendezzék őket sorrendbe a történetet követve.

Reflexió

- Hogyan érezted magad a gyakorlat során?
- Melyik pillanat volt a legnehezebb számodra?
- Milyen szavak, cselekedetek segítenének jobban érezni magad ebben a helyzetben?
- Hogyan tudsz te, mint osztálytárs, segíteni valakinek, aki ilyesmiken megy keresztül?

Ajánlott zárótevékenység:

Írj egy esszét vagy reflexiót az elképzelt élményeidről – adj neki címet, fogalmazz meg kulcsszavakat.

2

Az utolsó nap, mielőtt elindultam...

45 perc

Cél:

Segíteni a diákoknak elképzelni az otthon elhagyását kísérő érzelmeket, és megérteni, mit jelent az otthoni környezetet hátrahagyni.

Módszer:

Egyéni munka, kreatív írás, reflexió

Eszközök:

• Papír, toll, halk zene (opcionális)

Folyamat

- A videós történet (vagy a történet egy részének) megtekintése után reflektáljunk arra, hogy mit élhetett át a történetbeli fiatal, amikor elhagyta otthonát és egyedül elindult az ismeretlenbe – mi lehetett számára a legnehezebb?
- **Asszociációk:** Oszd ki az érzelem-kártyákat, és kérd meg a diákokat, hogy válasszanak egyet, amely véleményük szerint legjobban tükrözi a menekülés, az otthon, a veszteség vagy az új kezdetek keresésének témáját. Ezután magyarázzák el, miért épp az adott kártyákat választották.
- **Reflexió:** Minden diák válasszon egy kártyát, amely azt fejezi ki, hogyan érezné magát, ha ő lenne a videó történetének fiatal szereplője.
- **Olvasd fel az alábbi feladatot:** "Képzeld el, hogy holnap el kell hagynod az otthonodat – egyedül, a családotod nélkül. Nem vihetsz mindent magaddal, nem tudod, mikor térsz vissza, és egy ismeretlen környezet vár rád." A diákok írjanak búcsúlevelet legjobb barátjuknak, amelyben leírják, mit érzéseiket, félelmeiket és elmesélik, mi az, amit a legjobban fognak hiányolni.
- Ha a diákok szeretnék, felolvashatják a leveleiket az osztály előtt.

Reflexió

- Mit volt a legnehezebb elképzelni? • Milyen érzés lenne búcsút venni a szeretteinktől?
- Hogyan éreznéd magad a videós történet fiatal menekültje helyében?

3

Bőröndben az élet

25 – 30 perc

Cél:

Segíteni a diákoknak átgondolni, mi az, ami igazán fontos az életben, és átélni, milyen érzés lehet elindulni az ismeretlenbe.

Módszer:

Egyéni munka, beszélgetés, vizualizáció

Eszközök:

• Papír, filctollak, érzelem-kártyák (pl.: EDUMA kártyák vagy DIXIT kártyák)

Folyamat

- Kérd meg a diákokat, hogy képzeljék el, hogy el kell hagyniuk az otthonukat, és csak egy bőröndöt vihetnek magukkal. Mi az, amit mindenképp magukkal vinnének? Válasszanak egy kártyát, amely legjobban bemutatja, mit éreznek ezen gondolkodva.
- **Listakészítés** – A diákok írják le, mit visznek magukkal, és miért.
- **Kiscsoportos beszélgetés** – A diákok kis csoportokban megvitatják a listáikat és elmagyarázzák döntéseiket.
- **Párhuzamok egy fiatal ukrán menekült történetével** – Beszélgetés arról, mit lenne a legnehezebb hátrahagyni, és ez milyen érzéseket keltene bennük.

Reflexió

- Mit volt a legnehezebb eldönteni, hogy magaddal hozod vagy otthagyd?
- Milyen érzés volt ilyen döntéseket hozni?
- Oszd meg a többiekkel, melyik kártyát választottad és az milyen érzést ábrázol!
- Változott-e a véleményed arról, hogy mi az, ami igazán fontos az életben?

4

„Sajtótájékoztató”

45 perc

Cél:

A diákok belehelyezkedése a fiatal menekültek szerepébe, támogatásuk a menekültek mellett való kiállásban, valamint kritikus gondolkodási készségük fejlesztése a sztereotípiákkal kapcsolatban.

Módszer:

Szerepjáték, szimuláció, beszélgetés

Eszközök:

- Szerepkártyák (újságíró, menekült), menekültek tapasztalatait részletező esettanulmányok, asztalok és székek (sajtótájékoztatóhoz hasonló elrendezésben)

Folyamat

- **A látott videós történet alapján a diákok el fognak játszani egy sajtótájékoztatót.**
- **Osszuk a diákokat két csoportra:** újságírók és menekültek.
- A menekültek rövid szerepleírásokat kapnak, megismerkednek történeteikkel, és felkészülnek a lehetséges kérdésekre. Az újságírók különféle témákban (oktatás, integráció, kulturális különbségek, sztereotípiák, érzelmek) kérdéseket készítenek.
- **Sajtótájékoztató** – Az újságírók kérdéseket tesznek fel, a menekültek válaszolnak. A tanár figyelemmel kíséri a beszélgetést és beavatkozik, ha szükséges.

Reflexió

- Hogyan éreztet magad a szerepedben?
- Voltak olyan kérdések, amelyek igazságtalanok vagy kényelmetlenek voltak? Miért?
- Hogyan érezték magukat azok, akik a menekültek szerepét játszották? Mi segítené nekik jobban érezni magukat?
- Milyen tanulságokat vonhatunk le ebből a tevékenységből?

3. SZ. MELLÉKLET

15 fiatal menekült szerepleírása:

1

Volodymyr (16, Ukrajna)

Kijevből származik, a háború miatt hagyta el otthonát. Nehezen alkalmazkodik az új iskolához, hiányzik a családja. Informatikai szakember szeretne lenni.

2

Alina (14, Ukrajna)

Édesanyjával és kisebb testvérével érkezett; apja Ukrajnában maradt harcolni. Magányosnak érzi magát és nehezen barátkozik. Imád táncolni, és szeretne csatlakozni az iskolai táncklubhoz, de fél, hogy nem fogják bevenni.

3

Nazar (17, Ukrajna)

Kis autószerelő műhelye volt édesapjával, de kénytelenek voltak otthagyni és elmenekülni. Szeretné folytatni tanulmányait egy új országban, de aggódik, hogy eddigi végzettségét elfogadják-e.

4

Kateryna (15, Ukrajna)

Matekzseni, iskolai versenyeket nyert, de most nehezen tanul idegen nyelven. Fél, hogy elveszíti az esélyét arra, hogy jó egyetemen tanulhasson tovább.

5

Danylo (13, Ukrajna)

Szereti a focit, mindig is arról álmodott, hogy profi játékos lesz. Az új országban azonban fél játszani az osztálytársaival, mert kívülállónak tekintik.

6

Oksana (12, Ukrajna)

Egészségügyi problémákkal küzd, speciális nevelési igényű. Új iskolája nem tud neki megfelelő ellátást biztosítani, édesanyja aggódik, hogy lánya nem fogja tudni folytatni tanulmányait.

7

Maksym (16, Ukrajna)

Egyedül, szülei nélkül érkezett az új országba. Távoli rokonokkal él, és bár kap tőlük némi segítséget, nagyon magányosnak érzi magát.

8

Vira (14, Ukrajna)

Imád rajzolni, grafikus szeretne lenni. Otthona elhagyása után azonban motivációja megint: nem tudja, megtalálja-e majd a helyét az új országban.

9**Andrij (15, Ukrajna)**

A háború előtt az iskolai színjátszókör aktív tagja volt. Új iskolájában is szeretne a színjátszókör tagja lenni, de attól tart, hogy a nyelvi akadályok miatt ez nem lehetséges.

10**Sofia (17, Ukrajna)**

Gyakran segíti a többi menekültet önkéntesként. Ennek ellenére sok támadás éri a helyiek felől amiatt, hogy „a menekültek elveszik a helyiek elől a munkát” – nem tudja, hogyan tudná elmagyarázni, hogy nem ez a helyzet.

11**Oleksiy (13, Ukrajna)**

Lelkes programozó, aki ezt szeretné az új országban is folytatni. Iskolájában azonban nem elérhetőek az ehhez szükséges eszközök.

12**Natalia (15, Ukrajna)**

Öccsével érkezett az új országba, akiről most neki kell sokszor gondoskodnia, mivel édesanyjuk rengeteget dolgozik. Emiatt nincs ideje a saját hobbijaira és a kikapcsolódásra.

13**Mykhailo (14, Ukrajna)**

Orvos szeretne lenni, de aggódik, hogy korábbi tanulmányait nem fogják elfogadni és mindent előlről kell kezdenie. Az iskolában több tantárgy teljesítése is nehezebbé esik a nyelvi akadályok miatt.

14**Lilia (16, Ukrajna)**

Ukrajnában született, de a szülei egy másik országból származnak. Már Ukrajnában is érte diszkrimináció, de az új országban még inkább kívülállónak érzi magát.

15**Bohdan (12, Ukrajna)**

Szereti az állatokat és a természetet. Az új iskolájában visszahúzódó, szégyelli azt, hogy akcentussal beszél a nyelvet – néhány osztálytársa csúfolja is emiatt.

ÓRATERVEK

Levelek

1

Levél a szüleimnek: Hogy érzem itt magam?

45 perc

Cél:

A diákok segítése abban, hogy felfedezzék a családtól való elszakadás érzelmi oldalát és meg tudják fogalmazni első „tapasztalataikat” egy idegen országban.

Módszer:

Kreatív írás, reflexió, egyéni munka

Eszközök:

- Papír, toll, halk zene, érzelem-kártyák (pl.: EDUMA vagy DIXIT kártyák)

Folyamat

- Dolgozzunk érzelem-kártyákkal** – A diákok kiválasztanak egy olyan kártyát, amely szerintük legjobban kifejezi a videós történet fiatal szereplőjének érzéseit az új országban. Megoszthatják választásukat a csoporttal.
- Feladat** – A tanár felolvassa az alábbi bevezetőt: „Képzeld el, hogy te vagy a videós történet fiatal szereplője, aki először tapasztalja meg az életet egy idegen országban. Minden új, magányosnak érzed magad, és a nyelv is nehézséget jelent. Ma írod az első leveledet a szüleidnek.”
- Egyéni munka** – A diákok levelet írnak szüleiknek a fiatal menekült szemszögéből, leírva az elmúlt hét tapasztalatait: mit éltek át, milyen aggodalmaik, örömeik és csalódásaik voltak.
- Megosztás** – A diákok, amennyiben nyitottak rá, felolvashatják leveleiket vagy kis csoportokban megoszthatják egymással.

Reflexió

- Hogyan érezted magad a levélírás közben?
- Szerinted milyen élményeid lennének a fiatal menekült helyében?
- Hogyan reagálnának szerinted a szülők egy ilyen levélre

2 A szülők válasza

45 perc

Cél:

A diákok segítése abban, hogy jobban megértsék, milyen helyzetben vannak azok a szülők, akik hazájukban maradva élik meg a gyermeküktől való távollétet.

Módszer:

Pármunka, szövegalkotás, empátia

Eszközök:

- Papír, toll, a diákok korábban megírt levelei

Folyamat

- **Visszatekintés** – A diákok átgondolják az előző foglalkozáson írt levelüket, és most a szülők helyébe képzelik magukat, akik ezt a levelet megkapják.
- **Pármunka** – A diákok párokba rendeződnek, és kicserélik leveleiket. Ezután a szülők szerepébe helyezkedve válaszlevelet írnak, amelyben támogatást, bátorítást vagy tanácsokat fogalmaznak meg.
- **Megosztás** – A diákok, amennyiben nyitottak rá, felolvashatják válaszaikat, majd megbeszélhetik, hogyan érezhetik magukat a szülők ebben a helyzetben.

Reflexió

- Milyen érzelmeket keltett benned a válaszlevél megírása?
- Szerinted egyformán nehéz a távollét a szülők és a gyermek számára?
- Hogyan maradhat érzelmileg összekapcsolódva egy család a távolság ellenére?

3

Új világom: egy fiatal menekült naplója

45 perc

Cél:

A diákok segítése abban, hogy megismerjék egy fiatal menekült mindennapi kihívásait és érzelmeit egy új országban.

Módszer:

Egyéni munka, kreatív írás, reflexió

Eszközök:

- Papír, toll, halk zene, érzelem-kártyák (pl.: EDUMA vagy DIXIT kártyák)

Folyamat

- A tanár felolvassa a következő bevezetőt:** *"Képzeld el, hogy te vagy a videós történet fiatal szereplője. Egy hét telt el az új országban. Minden nap új tapasztalatokat szereztél – a nyelvről, az iskoláról, az emberekről, a bizonytalanságokról és az apró örömeikről. Ma leírod gondolataidat és élményeidet a naplódba."*
- Egyéni munka** – A diákok rövid naplóbejegyzést írnak a fiatal menekült szemszögéből, kiemelve érzéseiket, meglepetéseiket, félelmeiket, de apró sikereiket is.
- Megosztás** – A diákok felolvashatják naplóbejegyzéseiket, vagy a tanár névtelenül felolvashat néhányat.

Reflexió

- Hogy érezted magad a naplóírás közben?
- Mely képzeletbeli helyzetek jelentették a legnagyobb kihívást?
- Ha valóban menekült lennél, hogyan segítenél magadon ebben a helyzetben?

ÓRATERVEK

Közösségi média kampány az ukrán menekültekkel szembeni előítéletek és sztereotípiák megszüntetésére

1

Kampány: „A szolidaritás ideje – Határokon átívelő történetek”

Cél:

A menekülés témájának személyesebbé tétele, az valós érintetteknek és az ő történeteiknek bemutatása.

Hogyan?

A diákok reflektálnak egy fiatal ukrán menekült videós történetére: milyen érzéseket váltott ki belőlük, mi ragadta meg őket. Alternatívaként interjút is készíthetnek egy ukrán diáktársukkal, történetéről kérdezve – hogyan hagyta el Ukrajnát, milyen kihívásokkal szembesült, hogyan alkalmazkodik Magyarországon, és mik a jövőbeli tervei.

Minden diák leírja a megfigyeléseiket (akár a videó, akár az interjú alapján): mi volt nagy hatással rájuk, milyen gondolatok merültek fel bennük. Mindezek alapján minden diák fogalmazzon meg egy-egy személyes üzenetet. Ezt egy rövid **poszt, videó vagy fotósorozat** formájában közösségi médián megosztják.

Hogyan vonjuk be a közönséget?

- ▼ Használjunk hashtageket: **#SzolidaritásIdeje #HatárokonÁtívelőTörténetek #EgyüttErősebbekVagyunk**, és ösztönözzünk másokat is saját tapasztalataik megosztására.
- ▼ **Készítsünk közösségi média-posztokat** – emeljünk ki idézeteket az interjúból, jelenítsük meg a legfontosabb üzeneteket egyszerű vizuális eszközökkel.
- ▼ Rövid reels vagy más videók rögzítése, amelyek a történet fontos gondolatait emelik ki.
- ▼ Bátorítsuk a poszt közönségét, hogy kommenteljenek!
- ▼ Szervezzünk livestream-eket, ahol ukrán diákok válaszolnak a hallgatóság kérdéseire.

2

Kihívás:

„A szolidaritás ideje – Törd meg a sztereotípiát”

Cél:

A hamis előítéletek felismerése és a kritikus gondolkodás ösztönzése az online térben.

Hogyan?

Rövid beszélgetés a videós történetben szereplő fiatal által tapasztalt előítéletekről. A diákok rövid (max. 1 perces) videókat készítenek, amelyek a leggyakoribb ukrán menekültekkel kapcsolatos sztereotípiákat cáfolják. A „myth vs. reality” formátumot követhetik, amelyben először bemutatják a sztereotípiát (pl. „Az ukránok elveszik a munkánkat”), majd tényekkel cáfolják azt.

Hogyan vonjuk be a közönséget?

- Használjunk hashtageket:
#SzolidaritásIdeje
#SztereotípiákNélkül
- Indítsunk el egy kihívást: taggeljünk be három embert, hogy ők is készítsenek hasonló videókat
- Osszuk meg TikTokon, Instagramon, Facebookon vagy YouTube Shorts-on

10 Sztereotípia vs. az ezekkel szemben álló tények

 Sztereotípia	 Tény
„Az ukránok elveszik a munkánkat.”	A legtöbb ukrán menekült olyan munkaköröket tölt be, amelyeket a magyarok nem vállalnak el (pl. építőipar, szolgáltatások, egészségügy).
„Az ukránok nem akarnak dolgozni, csak a segélyeket veszik fel.”	Sok ukrán aktívan keres munkát, és már dolgozik is Magyarországon. A szociális támogatásokhoz való hozzáférésük is korlátozott.
„Az ukránok nem tudnak és nem akarnak magyarul tanulni.”	Sok ukrán diák és munkavállaló aktívan tanul magyarul, de a nyelvtanulás időt igényel.
„Minden ukrán támogatja a háborút.”	Az ukránok a háború elől menekülnek, nem pedig terjesztik azt. Sokan elvesztették otthonukat és szeretteiket, békére vágnak.
„Az ukrán gyerekek előnyt élveznek az iskolákban a magyar gyerekekkel szemben.”	Az ukrán gyerekek kettős kihívással néznek szembe – új nyelvi- és társas környezetbe kell beilleszkedniük, emellett pedig gyakran stresszt és családtól való elszakadást élnek át.
„Az ukránok arrogánsak és nem akarnak beilleszkedni.”	Az ukrán menekültek számos kihívással küzdenek, és a legtöbben igyekeznek beilleszkedni és a magyar társadalom részévé válni.
„Az ukránok ingyen kapnak lakhatást, míg nekünk fizetnünk kell érte.”	A humanitárius segítségnyújtás ideiglenes, a legtöbb menekült már saját maga fizeti a lakhatását.
„Az ukrán nők csak azért jöttek ide, hogy magyar férjet találjanak.”	A legtöbb nő egyedül vagy gyermekeivel érkezett, hogy elmeneküljön a háború elől, nem romantikus okokból.
„Az ukránok hálátlanok és mindig panaszkodnak.”	Az ukránok hálásak a segítségért, de jelentős életmódbeli változásokon mennek keresztül, ami frusztrációt okozhat.
„A háború után úgyis itt maradnak.”	Sok ukrán szeretne hazatérni, de a jelenlegi helyzet nem teszi lehetővé a biztonságos visszatérést.

3

Kihívás:

„A szolidaritás ideje – a szavaknak ereje van”

Cél:

Felhívni a figyelmet a szavakban rejlő erőre, és aktívan változtatni az általunk használt kifejezéseken.

Hogyan?

A diákok olyan posztokat készítenek, amelyek megmutatják, hogyan alakítja a nyelvhasználat az előítéleteket. Minden poszt tartalmazzon egy gyakran használt, negatív felhangú szót vagy kifejezést és annak egy kedvesebb, tiszteletteljesebb alternatíváját.

Hogyan vonjuk be a közönséget?

- ▼ Használjunk hashtageket: **#SzolidaritásIdeje** **#SzavakEreje**
- ▼ Osszunk meg személyes történeteket a szóhasználat hatásáról.
- ▼ Készítsünk interaktív Instagram-filtert, ami egy előítéletekkel terhelt szót átalakít annak egy kedvesebb, tiszteletteljesebb verziójára.

10 Negatív Kifejezés + Pozitívabb Alternatíváik

	
Menekült	Egy ember, aki a háború elől elmenekült (Emlékeztet arra, hogy ez nem csupán egy címke, hanem egy emberi történet van mögötte.)
Külföldi	Új szomszéd/osztálytárs/kolléga (A közösséghez tartozást hangsúlyozza a megkülönböztetés helyett.)
Az ukránok elveszik a munkánkat	Az ukránok hozzájárulnak a társadalomhoz (A figyelmet a pozitív hatásukra irányítja.)
Ők mások, mi magyarok vagyunk	Különbözünk, de együtt élünk (A sokszínűség szépségét hangsúlyozza.)
Bevándorló	Egy ember, aki új otthont teremt (A bevándorlást az alkalmazkodás folyamataként mutatja be.)
Nem tudnak magyarul	Tanulják a magyar nyelvet (A fejlődést emeli ki, nem a hiányosságot.)
Idegen	Közösségünk új tagja (A társadalmi befogadást ösztönzi.)
Nem akarnak beilleszkedni	Időre van szükségük az alkalmazkodáshoz (Elismeri, hogy a beilleszkedés folyamat, nem egyik napról a másikra történik.)
Mindent ingyen kapnak	Válsághelyzetben segítséget kaptak (A humanitárius támogatás jelentőségét helyezi előtérbe.)
Az ukránoknak nincs itt helyük	Mindenkinek joga van egy biztonságos otthonhoz (Emlékeztet az alapvető emberi jogokra.)

KÖZÖSSÉGI MÉDIA ESZKÖZTÁR

Bevezetés

A közösségi médián keresztül történő kommunikáció mindennapi életben betöltött szerepének növekedésével növekszik a felelőssége is az abban résztvevőknek. Könnyen hozzáférhető és könnyen megmutatható tartalmakkal van tele, amelyek fogyasztása a kommunikációban résztvevő mindegyik félre hatással van. Éppen ezért tartjuk fontosnak az erről való párbeszédet, hiszen sok fiatal számára megkerülhetetlenné vált a közösségi média mindennapos, akár napi több órás használata.

A következőkben nem egy rövid tankönyvet szeretnénk az olvasók elé tárni, lényegében inkább rávilágítani a témakörnek néhány olyan pontjára, amelyeknél elidőzve alakítható lehet a fiatalok közösségi médiához való viszonyulása és az abban való részvétele. A szerzők alapelve az, hogy a legbiztosabb nem kommunikálni a közösségi médián keresztül, de mivel ez utópisztikusnak látszik, azt képviseljük, hogy az minimálisra szorítva, és minél átgondoltabban történjen. Ez kifejezetten fontos olyan érzékeny társadalmi kérdésekkel kapcsolatos megnyilvánulások alkalmával, mint a háborús menekültek témaköre. Határozottan javasoljuk, hogy törekedjünk a személyes kapcsolódásokra és tapasztalatokra a virtuális valóságok tengerében!

Az alábbi toolkitet alapvetően iskolai csoportokon belüli feldolgozásra szánjuk, tehát egy pedagógus segítségével tartjuk célravezetőnek a benne foglalt kérdések átgondolását, akár például egy rendhagyó osztályfőnöki óra keretében. Az előkerülő témák szerteágazó volta lehetővé teszi akár több alkalom megtartását is, ezt a rendelkezésre álló időkeret fényében szükséges mérlegelnie a pedagógusnak. A cél a közösségi médiában való részvétel szempontjainak átgondolása, így a toolkit második fejezetére szükséges fókuszálni, amennyiben csak egy tanóra áll rendelkezésre. Amennyiben több tanórát is fel tud áldozni az osztály, az első fejezetben jelzett kérdések (ezek közül az első öt témakört tartjuk fontosabbnak) feldolgozását is érdemes megtenni. Az egyes fejezetek végén található feladatok segítik a témakör feldolgozását: az elméleti meghatározások mellett a fókusz lényegében ezeken van, mivel elősegítik a fiatalok bevonását. Érdemes törekedni arra, hogy mindenki elmondhassa a gondolatait, amit azzal segíthetnek elő a pedagógusok, ha kisebb, 2-3-4 fős csoportokba osztják a tanulókat, és fejenként legalább 1 percet hagynak a válaszadásra. Amennyiben van rá lehetőség, a kiscsoportos beszélgetést követően az egész osztály előtt érdemes néhány tanulónak megosztania a vonatkozó gondolatait. A beszélgetés moderálásában kiemelt szerepe van a pedagógusnak.

1 Közösségi média fogyasztás

Közösségi média fogyasztás

1.1. Tájékozódás a közösségi médiában

Általában a médiában, és így a közösségi médiában megjelenő tartalmak fogyasztása során mindig érdemes azokat kritikus szemmel figyelni, és amennyiben van rá lehetőség, több nézőpontot megismerni az adott eseménnyel, témával kapcsolatban. A társadalmi kérdések a legtöbb esetben kifejezetten olyan témaköröket ölelnek fel, amelyeket nagyon nehéz röviden, egy-egy rövid cikk vagy kép erejéig bemutatni, azok összetettségének megismerése mindenképpen több időt, figyelmet igényel a fogyasztó részéről. Bár a közösségi média alapműködése éppen ez ellenében hat: minél rövidebb idő alatt minél több információ átadása, az elmélyülés lehetősége nélkül. Ez sok esetben működőképes is, ám olyan fajsúlyos társadalmi kérdésekben, mint például a háborús konfliktus kirobbanása következtében kialakult menekültválságok, a közösségi média fogyasztása nem képes teljes(ebb) képet adni.

Feladat: Gondold végig, hogy legutóbb milyen társadalmi kérdéseket feszegető témá(k) król olvastál a közösségi médiában? Hogyan fogadtad ezeket? Hogyan tudtad értelmezni azt? Utánanéztél-e az adatok hitelességének?

1.2. Tények vs. vélemények

A kritikus médiafogyasztás egyik alapelve az, hogy a tényeket meg tudjuk különböztetni a véleményektől. A legtöbb megjelenésben felfedezhetünk valamilyen tényt, amire a következtetések, gondolatok, vélemények fel vannak fűzve, ugyanakkor az sem elhanyagolható vizsgálati szempont, hogy maga tény vagy adat milyen kontextusban van bemutatva. A gondolatok és vélemények elolvasása, megtekintése segítheti a megértést, azonban félrevezető is lehet, amikor a szerző a saját gondolatvilágát kívánja egy tény, adat segítségével közölni, és így irányítani, vagy súlyosabb esetben akár manipulálni a médiafogyasztókat. A menekültekkel kapcsolatos témakörök kezelése annak érzékenysége miatt mindenképpen fokozott figyelmet követel, és a helyzetük komplexitásából fakadóan kiemelten fontos a tények meghatározása és a gondolatok rendszerezése.

Feladat: Mondj példát 3-3 mondattal véleményre és tényre (ki, mit, mikor, hol tett). Emlékezz vissza egy általad nemrég megtekintett tartalomra. Ebben hogyan váltak el a tények a véleményektől, gondolatoktól? Előfordult, hogy ezután ettől eltérő megközelítéssel, értelmezéssel találkoztál ugyanazzal a kérdéssel kapcsolatban? Milyen kép alakult ki benned végül?

1.3. Beszélgetés kezdeményezése

Érdeemes a kritikusabb témákat, kérdéseket akár kortárs környezetben is átbeszélni, és így megosztani egymással az egyes nézőpontokat. A bevándorlás és a menekültlét bőven szolgáltat olyan kérdéseket, amelyeket érdemes egymással megvitatni. Akár csak egy másik osztálytárrsal történő beszélgetésben is felhözva a témát segíthet egy kérdéskör feldolgozásában. Ez az irány egyben a vitakészségeket is javíthatja a közösségen belül.

Feladat: Milyen társadalmi témával kapcsolatban ütköztettél legutóbb nézőpontot a kortársaid körébe tartozókkal? Milyen pro (mellette) és kontra (ellene) érveket sorakoztattatok fel a párbeszéd során? Milyen eredménnyel zárult a vita?

1.4. Előítéletek és sztereotípiák

Az előítéletek és sztereotípiák alapvetően segítenek számunkra a minket körülvevő emberek, csoportok, közösségek, társadalmak viselkedésének megértésében, ugyanakkor leegyszerűsítő mechanizmusuk következtében sok veszélyt is magukban hordoznak, amikor egy ezzel terhelt háttérrel fordulunk a másik emberhez. Amikor médiatartalmat fogyasztunk, ezek az előítéletek és sztereotípiák is életbe lépnek, adott esetben felerősödnek, eltávolítva minket a másik embertől: ez még könnyebben megtörténhet olyanok esetében, akik külső jegyek alapján is különböznek tőlünk, illetve más nyelvű és kultúrájú emberek esetén mint amilyenek sok esetben a menekültek is.

Feladat: Milyen kontextusban kerültek legutóbb elő a menekültek, amikor a médiában hallottál róluk? Milyen érzelmi reakciókat váltott ki belőled ez? Hogyan léptél tovább ebből az érzelmi megélésből?

1.5. Személyes élmény

A legbiztosabb módja az előítéletekkel és sztereotípiákkal való megküzdésnek az, ha személyes élményt szerzünk az adott társadalmi csoporttal való interakciókból. Amennyiben van lehetőségünk bevándorló vagy menekült közösségbe tartozó emberrel való találkozásra, érdemes azzal élni. Erre akár jó lehetőséget adhat önkéntes munka vállalása egy olyan szervezetnél, programban, ahol menekült közösségeket segítenek. Bár ennél lényegesen könnyebben hozzáférhető lehetőségek is vannak például kifejezetten olyan tartalmak megtekintésével, elolvasásával, amelyek ezt a célt szolgálják. Mégis, a legbiztosabb módszer a személyes kapcsolódás.

Feladat: Találkoztál-e már személyesen menekült, vagy akár bármilyen bevándorló emberrel? Változtatott-e benned bármit ez a találkozás a korábban benned élt képhez viszonyítva?

1.6. Álhírek

A kritikus médiafogyasztás és a személyes élményszerzés segíthetnek abban, hogy az álhíreket is ki tudjuk szűrni a minket körülvevő információáradatból. Ehhez szintén körültekintés és figyelmes olvasás/megtekintés szükséges, illetve ezért érdemes minden hírnek, információnak még néhány fórumon utánajárni. Az álhírek rendkívül kártékonyak, hiszen a meglévő előítéleteket, sztereotípiákat, érzelmi terheltséget tudják felerősíteni, úgy, hogy a tartalom fogyasztása után már az sem tud feltétlenül segíteni, ha kiderül az információ valótlanága. A cél tehát ebben az esetben is az elmélyültség, ami erőfeszítést igényel a fogyasztó részéről. A menekültekkel kapcsolatban azért is könnyen fordulhat elő ilyen tartalom elfogadása, mert távoli helyekről, sok esetben nehezen hozzáférhető egyéb információkkal kell azokat befogadnunk.

Feladat: Mikor találoztál utoljára bizonyítást nyert álhírről? Mikor szembesültél azzal, hogy az adott tartalom álhír? Hogyan változott benned ezután az érintett témához, társadalmi kérdéshez, emberekhez való viszonyulásod?

1.7. Tartalommegosztás (ld. még II. fejezet)

A – közösségi – médiában fogyasztott tartalmak megosztását a fentiek figyelembevételével érdemes átgondolni, és nem azonnal továbbítani minden olyan tartalmat, amely elsőre izgalmasnak, érdekesnek, viccesnek tűnik. Ezzel sokszor növelni tudjuk egy adott tartalom káros hatásait, így minden esetben érdemes előbb utánajárni a tartalom valóságának, tényyszerűségének, és csak abban az esetben továbbítani, ha alaposabban meggyőződünk arról, hogy mit is osztunk meg. Ez azért is fontos, mert a saját magunkról másokban kialakított képet nagyban befolyásolni tudja az, hogy milyen tartalmak fűződnek a nevünkhöz a közösségi médiában. A menekültkérdés kifejezetten érzékeny volta miatt az ehhez kapcsolódó tartalmak megosztása kiemelten képezzé megfontolás tárgyát.

Feladat: Milyen tartalmakat szoktál megosztani? Mennyire mélyülsz el a megosztott tartalmak hátterében? Mi a célod az egyes tartalmak megosztásával?

1.8. Bullying

A közösségi média gazdag teret nyit a kapcsolattartásra, azonban a bántalmazási lehetőségek egész tárházát nyitja meg. Ezért érdemes kritikusan viszonyulni hozzá, és lehetőleg minél kevesebb lehetőséget adni a visszaélésre. Nagyon könnyen okozhatnak nehezen helyrehozható – elsősorban lelki – károkat a bullyingot elszenvedők, akik körében a menekültek kifejezett célcsoportot jelenthetnek egy kortárs közösségben. Fontos, hogy közösséget alkotva odafigyeljünk egymásra, és amennyiben olyan visszaélést tapasztalunk, amely bárkire nézve káros következményekkel járhat, akkor lépünk közbe. A számunkra bizalmas kapcsolódásokat mindenképpen érdemes felkeresni abban az esetben, ha elszenvedője vagy tanúja vagyunk akár személyes, akár online bántalmazásnak. Ez utóbbiak jó része rejtve marad, főleg, ha a sértett nem osztja meg senkivel a tapasztaltakat.

Feladat: Tapasztaltál-e már bántalmazást a közösségi médián keresztül? Hogyan kezelted a helyzetet? Kértél-e segítséget bárkitől? Ha nem, mi hiányzott ahhoz, hogy megtegyd?

Közösségi média aktivitás

2.1. „Mit és mit nem teszünk”

gyakrabban megosztjuk	ritkábban osztjuk meg	A ritkább posztolás vagy közösségi média reakció kockázata főképp a megítélés: mások benyomása, a rólunk alkotott kép
• személyes eredmények • családi események • érzelmek, érzések • párkapcsolat • utazás	• személyes problémák • politikai meggyőződés • civil ügyek • vallási témák	• bizonytalanság: megjelenés mások értékítélete előtt • félelem a tudatlan vagy szívtelen megszégyenüléstől • adott témákkal nem akarja magát mások előtt pozicionálni • nem szándékol másokat megbántani • félelem, hogy csökkenti az esélyt a karrier előrehaladásában • félelem, hogy rossz kezekbe kerülhet a megosztás

Feladat: Helyettesítsd magad, mérd fel statisztikai alapon a saját megosztási szokásaidat.

2.2. „Kiállni valamiért”

Közéleti témákban körültekintéssel, érzékenységgel, humánummal javasolt bármit is megosztani. Oka, hogy nem egyformán látja ugyanazt a témát a társadalom többi tagja.

Közéleti témákban mindig felmerülnek pro és kontra érvek. De az attitűdünket (hozzáállásunk, szándékaink) is jellemezhetjük e két pólussal. A PRO kiállás valamiért, előrelátó módon, belső indíttatású, tudatos tett valami érdekében. A KONTRA valami ellen, valamivel szemben helyezkedik el. A támogatás épít, az ellenzés rombol – még akkor is, ha épp igazunk van. Még ez esetben is legyünk empatikusak és ne ítélkezzünk, hanem próbáljuk a másikat jobb belátásra bírni. A kulcs a megértés, a probléma vagy ügy összefüggéseinek átlátása.

Feladat: Képzeld el egy társadalmi, közéleti ügyet, melyet fontosnak vélsz. Vessd össze, hogy az „ügyed” megosztása a közösségi médiában támogató kommenteket és reakciókat kapott vagy más esetben, az „ügyed” támadták, a személyed elutasításokat kapott. Fejtsd ki, miképp élnéd meg a két eseménysorozatot.

2.3. „Kapcsolódás”

„Ki ajtót nyit, az falat dönt” – a gondolat lényege, hogy két, egymást nem ismerő ember közötti láthatatlan falat egy egyszerű megszólítással, egy empátikus tettel, egy érdeklődő nyitánnyal, de akár egy apró gesztussal is felszámolja, aki a másikhoz kapcsolódik.

Először is, a fizikai életben szükséges volna kapcsolódás, az élmény, párbeszéd és egymásértése, egy közös program, tevékenység, vagy bármilyen valós élmény – ez a jó alapja a közösségi média megosztásnak. Nem mellesleg, jó alkalom megismerkedni, ami fejleszt. A személyes élmény értéke sokszorosa a digitálisnak.

Feladat: Legyél Te az, aki ajtót nyit és a falat dönti. Tegyél fel három érdeklődő kérdést menekült iskolatársadnak, és figyelj jól, hogy mit válaszol. Pár mondatban írd le, mintha mindez veled történt volna meg.

2.4. „A tett nagysága”

Ha menekült iskolatársad életével, problémáival, küzdelmeivel kapcsolatban eszmecserét kezdeményeztél, vagy közös programon vettetek részt és egy kicsit közelebbről megismerted őt, már alakul a saját véleményed és a (lehetséges) előítéleteid elkezdtek zsugorodni. Innentől megnyílik a terep posztolásra. Figyelem! Az ötlet ne legyen öncélú, a cél nem az ön-marketing, hanem a támogatásod, a menekült iskolatárs nagyvonalú segítése.

Feladat: Kérdezd meg iskolatársad, hogy mit szólna egy közös közösségi média megosztáshoz?

2.5. „Most rajtad a sor!”

A közösségi megosztás egyik alapja a történetmesélés, azaz a **„storytelling”**. Ezekből értjük meg a folyamatokat. A történeteket az élet írja. A menekültek története nagyon érzékeny téma, így kellő komolysággal közelítsd meg! Az iskolai élet számos alkalmat nyújt, hogy iskolatársad megértse, mellé állj, történetét elmeséld, küzdelmébe részt vegyél, támogasd és a változás szelét te magad büszkén fújd.

	Facebook	Messenger	Instagram	TikTok	Threads
Történet feldolgozása	Megosztás zárt csoportban	Privát üzenet küldése	Reels vagy poszt létrehozása	Önálló videós poszt	Thread létrehozás (text)
	Egyéni vagy közös Stories alkotása	Közös fotó egy barátnak	Privát üzenet küldése	Közös Videó poszt	

A legkisebb elköteleződés is számíthat, néha elég egy kis koppintás és ezzel jelezzük szimpátiánkat. A menekült iskolatársakat bekövetni önmagában önbizalom-erősítő tett és sokat jelenthet a másik félnek. A megosztásaikat is bátran kedveld. Sőt, akár kommenteld bátran, de mindig maradj támogató (PRO)!

	Facebook	Messenger	Instagram
Elköteleződés Példák	Meghívó küldése diákcsoportba	Hasznos link megosztás	Bekövetés
	Bekövetés, bejelölés	Téma változtatása	Új és régi képek kedvelése

Feladat: Ha megismerted személyesen iskolatársad, kérd fel egy közös kis alkotásra. Gondolkozzatok együtt, hogy milyen közös tartalmat készítenétek.

2.6. Milyen formák állnak rendelkezésre?

2.6.1. Fotó

Az emberek 60 000-szer gyorsabban dolgozzák fel a képeket, mint a szöveget!

- ▼ Közös kép vagy szelfi a menekült iskolatárssal:
 - lehet közös szívecske, like-jel, peace-jel, valamilyen pozitív megnyilvánulás
 - lehet menő, csinos, előnyös „hősi” kép, mindig pozitív, építő érzelmekkel
 - lehettek többen is a képen, vond be a barátaidat is egy csoportképre
- ▼ Portré fotó a menekült iskolatársról:
 - valamilyen támogató üzenet, képfelirat

Képaláírás, üzenet, pozitív emotikonok, szimpatikus vagy szellemes hashtagek segítik a kép üzenetét.

2.6.2. Videó

Az egyik legnépszerűbb megosztási formátum a mozgókép, de a legtöbb erőfeszítést igényli.

- ▼ egy rövid, szerkesztett videó épp elég lehet, hogy bemutasd, hogy az iskolatárs ügye mellé álltál (közös élményről snittek összefűzve, közös sportolás, közös szelfivideó vagy boomeráng, stb)
- ▼ a vágatlan, szerkesztetlen videók (storytelling vlogban vagy párbeszéd, közös tartalomgyártás a társsal) nagyon hitelesek lehetnek (egymás kultúrájának, nyelveinek, ételeinek, szokásainak, zenéinek stb. kitárgyalása).
- ▼ A vágás történhet pl. ingyenes és egyszerű alkalmazás, pl. Capcut segítségével
- ▼ A képi elkészítés lehet akár picit hanyag, de mindenképp ügyelj a jó hangminőségre!
- ▼ Feliratok a videón fontosak, akár csak a pozitív emitocon-ok (szív, like, napszemüveg, nyilak, stb.)

2.6.3. Szöveges tartalom

A legegyszerűbb, de gyakran leghatásosabb közlési formátum.

- ▼ Fogalmazz egyszerűen, és maradj egyedi – önmagad add!
- ▼ Fontos, hogy a többiek gyorsan és egyszerűen megértsék a legfontosabb üzeneted. Válaszd meg magadnak: mi a legfontosabb üzeneted, milyen változást tartanál ideálisnak, mi lenne a szlogened, és mi lenne az egyetlen szó, mint az üzeneted tárgya. Nézd át, hogy a vázlatod felel-e ezekre a kérdésekre.
- ▼ Jól használható szimbólumok: fej (gondolkozz!), szív (törődj!), kéz (cselekedj!) használata erősíti a posztot. A „ratio”, „emotio” és „actio” szavak jó alapot adnak egy szöveges bejegyzés felépítéséhez!
- ▼ Számok, statisztikák, infógrafika vagy bármely aktuális tényadat (forrás hivatkozással) erősíti a mondanivalót. Az adatokat és forrást muszáj elemezni és ellenőrizni, hogy az állítás valós legyen. Keresd a hivatalos forrásokat!

Feladat: Készítsetek social media megosztást a fentiek figyelembevételével!

- Állj ki valakiért, vagy valamiért! Segítsd az ügyet! Légy nyitott és bátor, de okos.
- Kezdeményezz Te! Állj a folyamatok, változások élére.
- Kapcsolódj! Ismerd meg személyesen iskolatársad és olvass utána a témáknak.
- Szintetizáljátok együtt, hogy mi a történet és mi a tanulság, mondanivaló, üzenet!
- Alkossatok, a közepesnél mindig egy picit jobbat!

2.7. „Témaötletek”

Néhány kiindulási „storytelling” ötlet alap: avagy tematikák és alkalmak, amiből kapcsolódni és építeni tudtok.

- ▼ **Személyes szálak I.:** A menekült iskolatárs története – a menekültté válás útja
- ▼ **Személyes szálak II.:** Milyen volt az élet a háború előtt? Kiderül, hogy ugyanolyan, mint a miénk?
- ▼ **Személyes szálak III.:** Látogatás egymás lakóhelyén, vagyis ki, hol él most és hogyan?
- ▼ **A valóság háttere I.:** A háború történelmi és politikai okainak feltárása, megértése, elemzése
- ▼ **A valóság háttere II.:** Az itteni politikai és társadalmi helyzet nagycsoportos bemutatása, elemzése
- ▼ **Közös tanulás:** segítség az aktuális tananyagban, téma együttes feldolgozása, felzárkózás támogatása
- ▼ **Megértés és közeledés:** egymás nyelveinek megismerése, közös szavak, hozzájuk tartozó szokások
- ▼ **Közös kultúra:** hobbik, ételek, zenék, sport, épületformák, divat, turizmus – bármi, ami összeköt
- ▼ **Akciók szervezése:** közös szimbolikus virág- vagy faültetés, szemétszedés, akár adománygyűjtés
- ▼ **Kollázs:** rajzok, fotók, kisebb tárgyak stb. egybedolgozása, bármilyen technikával közös kép készítése

2.8. „Mielőtt a gombra koppintasz...”

Néha anélkül posztolhatunk valamit, hogy átgondolnánk, vajon megbánthat-e valakit. Lehet, hogy egy barátod rosszul néz ki egy képen, vagy egy viccedet könnyen félreérthetik. A közösen készített poszt alapot mutasd meg iskolatársadnak is, és csak a beleegyezése esetén tedd közzé – figyelj rá, hogy ne hozza kellemetlen helyzetbe.

Ezért mindig **érdemes egy pillanatra megállni, és alaposan átnézni a posztodat**, mielőtt a „küldés” gombra koppintasz.

AGE OF SOLIDARITY

DOBA SOLIDÁRNÍ

A SZOLIDARITÁS IDEJE

EPOKA SOLIDARNYCH

DOBA SOLIDÁRNA

-
- Visegrad Fund
 -
 -